

Nr 3.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående fastställande av telegrafverkets stat för driftkostnader för år 1916; given Stockholms slott den 14 januari 1915.

Under återopande av bilagda utdrag av protokollet över civilärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härigenom föreslå riksdagen

dels medgiva, att envar av tillförordnade föreståndaren för telegrafstationen i Vara Charles Frithiof Julius Nordström, tillförordnade föreståndaren för telegraf- och signalstationen å Vinga Anton Petrus Hansson, telefonstationsföreståndaren Karl Mauritz Michael Nyberg, skrivbiträdet Freja Jaquette Jansson,¹ lokaltelefonisten Maria Eleonora Haglund, maskinisten Johan Petter Forsgren och linjearbetaren Lars Nordin må från och med månaden näst efter den, under vilken vederbörande entledigas från anställning vid telegrafverket, av telegrafverkets medel uppbära under sin återstående livstid årligt understöd till belopp av, Nordström och Hansson 2,000 kronor, Nyberg, Jansson och Haglund 500 kronor, Forsgren 235 kronor och Nordin, utöver förut beviljat årligt understöd, 180 kronor, att utbetalas i den ordning, som gäller för fyllnadspensioner från telegrafverket;

dels och godkänna bifogade förslag till stat för telegrafverkets driftkostnader under år 1916 samt bestämma telegrafverkets anslag för driftkostnader under samma år, förslagsvis, till 13,830,000 kronor, att utgå direkt av telegrafmedlen.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Oscar von Sydow.

*Utdrag av protokollet över civilärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 14
januari 1915.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern HAMMARSKJÖLD,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena WALLENBERG,
Statsråden: HASSELROT,
VON SYDOW,
friherre BECK-FRIIS,
STENBERG,
LINNÉR,
MÖRCKE,
VENNERSTEN,
WESTMAN,
BROSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet von Sydow anförde:

I skrivelse den 23 september 1914 har telegrafstyrelsen avgivit förslag till stat för telegrafverkets driftkostnader under år 1916.

Ifrågasatt
löneförbättring
för en
tjänsteman.

I samband därmed har styrelsen gjort framställning om ändring i avlöningsreglementet för tjänstemän vid telegrafverket den 11 oktober 1907 i ändamål att bereda föreståndaren för telegrafverkets undervisningsanstalt förbättrade lönevillkor.

Vad telegrafstyrelsen anført till stöd för denna framställning synes nog så beaktansvärt. På sätt jag i annat sammanhang haft tillfälle

utveckla, torde emellertid med hänsyn till nu rådande ekonomiska förhållanden några lönerogleringar icke utan tvingande skäl böra föreläggas den nu stundande riksdagen. Av denna anledning anser jag mig icke för närvarande böra förorda den ifrågasatta löneförbättringen för nämnda tjänsteman.

I skrivelse den 26 augusti 1914, nr 202, har riksdagen anhållit, att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa utredning angående vilka åtgärder, som kunde anses böra vidtagas för att förhindra, att extra befattningshavare vid telegrafverket vid befordran till ordinarie befattning vid verket finge lida minskning i förut innehavda avlöningsförmåner, samt därefter för riksdagen framlägga det förslag, vartill omständigheterna kunde föranleda.

Angående
begynnelse-
arvode vid
befordran till
ordinarie
befattning.

I skrivelsen erinrade riksdagen om den i avlöningsreglementet för statens järnvägar den 15 november 1907, § 4 mom. 4, meddelade bestämmelse, enligt vilken järnvägsstyrelsen beretts möjlighet att inom vissa gränser i begynnelseavlöning tilldela ny innehavare av ordinarie befattning vid statens järnvägar ett för befattningen ifrågakommande högre arvode.

Sedan skrivelsen remitterats till telegrafstyrelsen, har styrelsen i samband med avgivande av förslag till stat för telegrafstyrelsens driftkostnader under år 1916 inkommit med utlåtande i ämnet. Under åberopande av den i skrivelsen framlagda utredningen har styrelsen ansett nödigt, att i avlöningsreglementet införes en bestämmelse, till innebörden likartad med förenämnda, i avlöningsreglementet för statens järnvägar förekommande.

Frågan om järnvägspersonalens begynnelseavlöning är emellertid föremål för behandling av den av Kungl. Maj:t den 6 mars 1914 tillsatta kommittén med uppdrag att avgiva yttrande och förslag beträffande reglering av avlöningsförhållandena för tjänstemän av lägre grad vid statens järnvägar. Till kommittén har nämligen remitterats en av järnvägsstyrelsen den 1 april 1914 till Kungl. Maj:t avlåten framställning i ämnet. I denna skrivelse har järnvägsstyrelsen framhållit, att vid tillämpningen av nyssnämnda bestämmelse i avlöningsreglementet för statens järnvägar vissa ojämnheter uppstått, i det att dels tidigare till ordinarie med lägsta arvode befordrade befattningshavare kommit att erhålla lägre avlöning än senare befordrade, vilka med stöd av omförmälda bestämmelse redan från början erhållit ett högre begynnelsearvode, dels ock att det kunde inträffa, att två i övrigt likställda per-

soner på grund av olika placeringsort med olika procent för hyresersättning eller på grund av olika levnadsålder med därav följande olika pensionsavgifter eller slutligen på grund av olika tider för befordran med därav följande olika beräkningssätt av de extra ordinarie avlöningsförmånerna kunde komma att erhålla olika arvoden. Till förebyggande härav har järnvägsstyrelsen föreslagit tillämpandet av vissa angivna normer för bestämmande av begynnelsearvode.

Då det syntts lämpligt, att enhetlighet de olika affärsverkens avlöningsreglementen emellan, i den mån sig göra låter, åstadkommes, samt det icke är uteslutet, att vid införandet i avlöningsreglementet för telegrafverket av en med den ovan omförmälda likartad bestämmelse olägenheter av nyss angiven beskaffenhet kunna uppstå, har Kungl. Maj:t genom nådig remiss den 23 oktober 1914 anbefallt ovannämnda kommitté att avgiva utlåtande i ärendet. Enligt vad jag inhämtat, är kommittén emellertid icke i tillfälle att taga ståndpunkt till föreliggande fråga och avgiva sitt yttrande i så god tid, att ärendet kan föreläggas innevarande års riksdag.

Jag övergår här efter till staten för driftkostnaderna under år 1916 och har därvid att först behandla:

A. Avlöningsstaten.

**Avlönings-
stat.**

Denna upptager anslag för telegrafstyrelsen, för linjedistriktet, för trafikdistriktet och stationerna, för verkstaden samt särskilda anslag.

1. Telegrafstyrelsen.

Under denna rubrik förekomma inga andra ändringar än vissa på avlöningsreglementets bestämmelser samt omsättningen bland personalen grundade förändringar beträffande tjänstemännens avlöningar.

Summan av anslagen till styrelsen är i statförslaget för år 1916 upptagen till 271,220 kronor, vilket innebär en *ökning av 1,450 kronor* i förhållande till 1915 års anslag, 269,770 kronor.

2. Linjedistriktet.

I fråga om linjedistriktet anför styrelsen, att där erfordras upp-
förande å ordinarie stat av en del nya tjänster, nämligen 5 kvinnliga
bokhållare, 1 linjemästare av 2:dra lönegraden, 1 linjeförman av 1:sta
lönegraden, 3 linjeförmän av 2:dra lönegraden, 3 reparatörer av 1:sta
lönegraden samt 12 reparatörer av 2:dra lönegraden.

Ökat antal
kvinnliga bok-
hållare, Hnje-
underbefäl
och
reparatörer.

Enligt vad styrelsen uppgiver finnas för närvarande vid envar av
linjedistriktsbyråerna i Malmö, Göteborg, Norrköping, Gävle och Sunds-
vall anställda en kvinnlig bokhållare samt å linjedistriktsbyrån i Stock-
holm 2 kvinnliga bokhållare, varemot vid linjedistriktsbyrån i Luleå
ingen ordinarie sådan tjänsteman finnes. Dessutom äro 16 extra ordi-
narie kvinnliga bokhållare anställda å samtliga de sju linjedistrikts-
byråerna, därav 5 i Malmö, 3 i Göteborg, 1 i Norrköping, 2 i Stock-
holm, 2 i Gävle, 1 i Sundsvall och 2 i Luleå. Då av dessa extra ordi-
narie bokhållare åtminstone en å envar av linjedistriktsbyråerna i Malmö,
Göteborg, Norrköping, Gävle och Luleå kommer att allt framgent vara
behöflig för det ordinarie arbetet, har styrelsen ansett nödigt, att dessa
fem befattningar överflyttas till ordinarie stat samt att alltså från och
med år 1916 antalet ordinarie bokhållartjänster ökas från 7 till 12.

Det angivna behovet av ökat antal ordinarie linjemästare, linje-
förmän och reparatörer är framkallat av telefon- och telegrafnätens oav-
låtliga tillväxt och nödvändigheten av att den för dessas underhåll och
vård i första hand ansvariga personalen är fast bunden vid verket. De
till uppförande i 1916 års stat föreslagna nya tjänsterna skulle fördelas
så, att inom andra linjedistriktet (Göteborg) placeras en linjemästare av
2:dra lönegraden, vid första linjedistriktet (Malmö) placeras en linje-
förman av 1:sta lönegraden, inom varje av tredje, femte och sjunde linje-
distriktet (Norrköping, Gävle och Luleå) placeras en linjeförman av 2:dra
lönegraden, å telefonstationen i Göteborg placeras två reparatörer av
1:sta lönegraden, å telefonstationen i Gävle placeras en sådan tjänsteman
samt vid en var av stationerna i Arvika, Backe, Borås, Enköping, Gälli-
vare, Hälsingborg, Härnösand, Jönköping, Kristinehamn, Skövde, Sunds-
vall och Trälleborg placeras en reparatör av 2:dra lönegraden. Antalet
av nu ifrågavarande nya ordinarie befattningshavare skulle härigenom
ökas till 26 linjemästare av 2:dra lönegraden, 44 linjeförmän av 1:sta
lönegraden, 53 linjeförmän av 2:dra lönegraden, 16 reparatörer av 1:sta
lönegraden och 265 reparatörer av 2:dra lönegraden.

Begynnelseavlönningarna för de sålunda föreslagna nya tjänsterna utgör:

för 5 bokhållare à 1,020	kronor	5,100: —
» 1 linjemästare av 2:dra lönegraden	»	1,380: —
» 1 linjeförman av 1:sta lönegraden	»	1,140: —
» 3 linjeförmän » 2:dra » à 1,020	»	3,060: —
» 3 reparatörer » 1:sta » à 1,020	»	3,060: —
» 12 » » 2:dra » à 960	»	11,520: —
eller tillhopa	kronor	25,260:—.

På grund av avlöningsreglementets bestämmelser om uppflyttning i högre avlöningsklass efter intjänandet av därför erforderligt antal tjänstår ökas avlöningsbeloppen för den nuvarande ordinarie linjepersonalen för år 1916 med tillhoppa 11,030 kronor. Anslagen för den ordinarie linjepersonalens avlöning bör således för år 1916 upptagas till 36,290 kronor högre belopp än för år 1915 eller således ökas från 783,490 till 819,780 kronor.

Sedan numera i driftkostnadsstaten upptagits under rubriken »omkostnadsstat» ett särskilt anslag för förråden och därigenom den extra förrådspersonalens avlöningar komma att utbetalas under sistnämnda anslagstitel i stället för av anslaget till extra ordinarie tjänstemän, vikariatsersättning m. m. vid linjedistriktet, har styrelsen, som tidigare saknat erfarenhet av huru stor minskning därigenom kunde uppkomma å sistberörda anslag, nu funnit sig kunna för år 1916 beräkna detta anslag till 20,000 kronor lägre belopp än för år 1915 och alltså upptagit det till 60,000 kronor.

Summan av anslagen för linjedistriktet är således i 1916 års stat upptagen till 879,780 kronor, innebärande en ökning från år 1915 med 16,290 kronor.

3. Trafikdistriktet och stationerna.

Ökat arvode
fören telegraf-
inspektör.

I sitt förslag till driftkostnadsstat för år 1915 hemställde telegrafstyrelsen, att arvodet för de tvenne telegrafinspektörer, som innehaft förordnande såsom sådana under en tid av tio år, skulle höjas från 2,500 kronor till 3,500 kronor och härigenom fortfarande motsvara den uppboordsprovision, befordringshavaren eljest skulle kunna påräkna vid befordran inom stationstjänsterna. Avsikten med förslaget var att förhållandet

mellan de med ordinarie befattning förenade avlöningsförmånerna och inkomsterna såsom telegrafinspektör icke skulle bliva sådant, att de personer, som beklåtts med detta uppdrag, skulle, till men för tjänsten, finna det förmånligare att avstå från detsamma. Departementschefen fann för sin del förslaget stå i full överensstämmelse med den tanke, som låg till grund för det av sakkunniga förordade och av statsmakterna år 1907 godkända avlöningsreglementet för telegrafverket. Kungl. Maj:ts i enlighet härmed avlåtna proposition blev jämväl av riksdagen bifallen.

Telegrafstyrelsen föreslår nu, att ytterligare en av de fyra inspektörerna, vilken under år 1916 kommer att hava innehaft förordnande såsom inspektör under en tidrymd av tio år, skall få sitt arvode höjt från 2,500 till 3,500 kronor. Med iakttagande härav och av de på avlöningsreglementet grundade förändringarna i avlöningarna, kommer summan av anslagen för direktörers, inspektörers och kommissariers avlöande att för år 1916 ökas med kronor 4,630 till 387,495 kronor.

Enligt den intill år 1908 gällande avlöningsstaten voro å *Stockholms telefonstation* anställda tre manliga vaktföreståndare eller kontrollörer. Vid den omorganisation, som trädde i kraft med ingången av år 1908, blev, i enlighet med de för omorganisationen tillkallade sakkunnigas förslag, antalet kontrollörer å nämnda telefonstation minskat till en, i sammanhang varmed såväl i Stockholm som å övriga stationer, där kontrollörer funnos anställda, en viss omläggning ägde rum beträffande kontrollörernas ställning och åligganden. Ifrån att hava varit vaktföreståndare i egentlig mening gjordes kontrollörerna till avdelningschefer under stationsföreståndaren (direktören), medan däremot den omedelbara tillsynen över personalen överlämnades åt kvinuliga vaktföreståndare. Kontrollörens ställning blev sålunda att i mera viktiga angelägenheter rörande den löpande trafiken företräda stationen utåt samt att vara en sammanhållande mellanmyndighet mellan vaktföreståndarna och direktören.

I motiveringen till sitt förslag i vad detsamma avsåg kontrollörerna å telefonstationerna anförde ovannämnda sakkunniga i sitt den 14 januari 1907 avgivna utlåtande (sid. 84), att det bland de sakkunniga varit under överbägande, huruvida icke kontrollörerna skulle kunna utbytas mot kvinuliga tjänstemän, då deras arbete såsom vaktföreståndare för en stor mängd telefonister syntes, med hänsyn till den vana och erfarenhet, de kvinnliga vaktföreståndarna numera vunnit, göra en sådan anordning lämpligare. Emellertid hade mot denna anordning anförts, att manliga kontrollörer skulle dels bättre kunna göra sig gällande gent-

Ytterligare
tre kontrollö-
rer av 2:dra
graden.

emot övriga stationer, då fråga vore om dirigerande av korrespondensen och slitande av tvister mellan underlydande stationer rörande rätten att använda ledningarna, dels hava lättare att gent emot allmänheten ordna uppkommande misshälligheter. Sakkunniga, som icke kunnat förneka det berättigade häri, hade därjämte ansett behöfligt, att vederbörande direktör ägde till sitt förfogande en tjänsteman, som såsom närmaste man lämnade erforderligt biträde i avseende på telefontrafikens skötsel. På grund av dessa skäl funno sig sakkunniga böra begränsa sig till att i förevarande hänseende föreslå, att en kontrollör bibehölles å vardera av stationerna Stockholm, Göteborg och Malmö, samt att dessa tjänstemän såsom avdelningschefer under vederbörande direktör erhöles en utvidgad befogenhet beträffande trafikens ordnande och övervakande. Den omedelbara tillsynen över telefonisterna syntes däremot sakkunniga böra lämpligast utövas av de kvinnliga vaktföreståndarna. Genom den utsträckning i tjänstgöringstid, som med den föreslagna högre avlöningen skulle åläggas även kontrollörerna, kunde antalet av dessa tjänstemän inskränkas till en å vardera av de nämnda tre huvudstationerna. Under de tider på dagen, då kontrollören icke tjänstgjorde, kunde hans åliggande beträffande trafikens dirigerande m. m. utan olägenhet fullgöras av den äldsta tjänstgörande vaktföreståndaren.

Enligt vad telegrafstyrelsen uppger har emellertid, vad Stockholms telefonstation angår, personal och trafik vuxit så, att den år 1907 bestämda anordningen icke längre är tillfyllest. Från ingången av år 1907 till utgången av år 1913 har personalen ökat på sätt, som framgår av nedanstående, av telegrafstyrelsen meddelade tablå:

T j ä n s t e m ä n .	A n t a l .	
	¹ / ₁ 1907.	³¹ / ₁₂ 1913.
Vaktföreståndare	12	21
Interurbantefonister	82	133
Landstefonister och lokaltelefonister	231	383
Summa	325	537

Under samma tid har antalet telefonapparater inom Stockholms redovisningsområde ökat från 15,639 till 31,352.

Styrelsen anför vidare, att i följd av nätets och personalens ökning även de göromål, som enligt sakkunnigas ovan uttalade uppfattning kräva manlig tjänsteman för att tillfredsställande utföras, numera under hela dagen fått den omfattning, att det icke längre är möjligt, att under viss del av dagen vara i avsaknad av manlig kontrollör. På grund härav har telegrafstyrelsen ansett nödigt, att från och med år 1916 ytterligare en kontrollör anställas vid Stockholms telefonstation. Styrelsen anser dock icke det förhållandet härigenom böra rubbas, att den ena av de å telefonstationen tjänstgörande kontrollörerna intager ställningen såsom avdelningschef för telefontrafikavdelningen, i följd varav den nya kontrollören synes kunna givas en något lägre tjänsteställning än den nuvarande kontrollören av första lönegraden och alltså bliva kontrollör av andra lönegraden. Då för närvarande en assistent blivit av styrelsen placerad å Stockholms telefonstation för att förrätta de åligganden, som skulle tillkomma den nya kontrollörstjänstens innehavare, ett förhållande, som icke längre bör fortsättas, kan i sammanhang härmed antalet assistenter från och med år 1916 minskas med en.

Å *Sundsvalls telegrafstation* liksom å övriga huvudstationer voro före år 1908 såsom vaktföreståndare anställda tjänstemän av kommissariegrad. Vaktföreståndarna voro till antalet två och tillhörde i avlöningshänseende kommissarierna av tredje klassen. Vid den omorganisation, som från och med år 1908 trädde i kraft, blev ändring häruti vidtagen. I enlighet med ovannämnda sakkunnigas förslag blevo nämligen kommissarietjänsterna i fråga indragna, och i stället bestämde, att uppdraget såsom vaktföreståndare skulle anförtros åt tjänstemän av assistentgrad. Vid övriga huvudstationer däremot bibehöllos vaktföreståndare av kommissariegrad, allenast med den ändring, att benämningen ändrades från kommissarie till kontrollör. Såsom motiv för den beträffande Sundsvall föreslagna sänkningen i vaktföreståndarnas tjänstegrad anförde sakkunniga (sid. 82), att i betraktande både av den ringare korrespondensen och de jämförelsevis mindre krav, som i Sundsvall förekomme i fråga om korrespondensens dirigerande å olika vägar, det därstädes väl kunde anförtros åt den äldste eller eljest lämpligaste assistenten på vakten att sköta vaktföreståndarskapet mot befrielse från tjänstgöringen vid telegrafapparaterna, där tjänsten i stället kunde uppehållas av extra ordinarie telegrafister.

I följd av den sålunda beslutade ändringen ha alltsedan augusti 1908 den ena och sedan mars 1910 — då den siste å övergångsstat kvarstående kommissarien vid Sundsvalls telegrafstation kunde beredas tillfälle att övergå till befattning å ny stat — båda vaktföreståndararbe-

fattningarna å Sundsvalls telegrafstation uppehållits av därtill särskilt förordnade assistenter.

De förhållanden, säger styrelsen, varmed den vid 1908 års omorganisation företagna sänkningen av vaktföreståndarnas tjänstegrad motive-
rades, hava sedan dess, såväl i följd av trafikens ökning som framför
allt genom vidtagen omläggning i befordringssättet för den genom
Sundsvalls telegrafstation transiterande korrespondensen, högst väsent-
ligt förändrats. Vid den tidpunkt, då omorganisationen genomfördes,
blevo alla telegram, som skulle vidarebefordras mellan de olika till
Sundsvall ingående telegrafledningarna, repeterade därstädes. Sedan
dess har häri sådan ändring vidtagits, att, då de till Sundsvall ingående
stationerna hava telegram att utväxla sins emellan, respektive stationer
av Sundsvall förbindas med varandra för direkt expedition. Ändringen
innebär alltså, att trafiken så att säga genomsläppes i stället för att
repeteras. En vinst härav har blivit, förutom större snabbhet i telegram-
befordringen, att en avsevärd besparing i arbete och personal kunnat
göras å Sundsvalls station. Att så varit förhållandet, fortsätter styrel-
sen, torde framgå därav, att antalet telegrafiska repetitioner å Sundsvalls
station, trots en allmän ökning i den transiterande trafiken, nedgått från
att år 1907 utgöra omkring 223,000 stycken till att under år 1913 ut-
göra allenast omkring 154,000 stycken. Å andra sidan har emellertid
direkttelegraferingssystemet medfört, att det vaktföreståndaren åliggande
arbetet med trafikens ordnande och fördelning blivit avsevärt mera
komplicerat och ansvarsfullt. Det torde i själva verket icke kunna be-
stridas, yttrar styrelsen, att vaktföreståndarens i Sundsvall arbete numera
är med avseende på ansvar och betydelse fullt jämförligt med det, som
utföres av vaktföreståndarna på övriga huvudstationer, och de från
vaktföreståndarna i Sundsvall framkomna önskemålen om att i tjänste-
grad bliva likställda med sina kolleger vid övriga huvudstationer måste
därför anses fullt befogade.

Även ur rent organisatorisk synpunkt anser styrelsen den nuva-
rande anordningen mindre tillfredsställande. För att direktexpeditionen
skall kunna bliva på lämpligaste och ändamålsenligaste sätt ordnad,
måste Sundsvalls station beklädas med en viss bestämmanderätt gent-
emot kringliggande stationer beträffande sättet för ledningarnas använ-
dande, trafikens fördelning m. m., och det kan enligt styrelsens mening
icke vara lämpligt, att den tjänsteman, som i detta avseende har att
representera Sundsvalls station, nämligen vaktföreståndaren, intager en
i tjänstehänseende alltför underordnad ställning i förhållande till före-

ståndarna vid de stationer, som beröras av de av vaktföreståndaren föreskrivna åtgärderna.

Av sålunda anförda skäl har telegrafstyrelsen ansett sig böra föreslå, att från och med år 1916 vid Sundsvalls telegrafstation anställas såsom vaktföreståndare två kontrollörer av andra lönegraden, i sammanhang varmed antalet assistenter därstädes kan minskas med två.

I statförslaget för år 1916 har alltså antalet kontrollörer av andra lönegraden ökats från 8 till 11 samt antalet assistenter minskats från 128 till 125.

Antalet ordinarie telegrafister utgör enligt 1915 års stat 355. Därutöver innehava nu åtskilliga extra ordinarie telegrafister fortlöpande telegrafistförordnanden. Sedan 15 utav dem vid 1915 års ingång blivit konstituerade till ordinarie telegrafister å de i 1915 års stat upptagna nya sådana befattningar, komma likväl att återstå åtminstone 8 telegrafistförordnanden av den beskaffenhet, att de även för framtiden äro erforderliga. På grund härav anser telegrafstyrelsen antalet ordinarie telegrafistbefattningar böra från och med år 1916 ökas med 8 till 363.

Ökat antal telegrafister.

Då vidare sju interurbantelefonister innehava stadigvarande och allt jämt behövliga befattningar såsom vaktföreståndare, men fyra av dem komma att med ingången av år 1915 erhålla ordinarie befattning, till följd därav att fyra nya vaktföreståndartjänster uppförts å sistnämnda års stat, har styrelsen i statförslaget för år 1916 ökat antalet ordinarie vaktföreståndarbefattningar från 83 till 86.

Ökat antal vaktföreståndare.

I 1915 års stat upptagas 890 ordinarie interurbantelefonister. Vid slutet av år 1915 komma åtminstone 35 extra ordinarie interurbantelefonister att innehava permanenta förordnanden såsom ordinarie interurbantelefonister, vadan telegrafstyrelsen föreslår, att interurbantelefonisttjänsternas antal i 1916 års stat ökas till 925.

Ökat antal interurbantelefonister.

Å Göteborgs telegrafstation finnes sedan den 1 december 1913 ett extra ordinarie stationsbiträde, vars befattning är av permanent behov och därför enligt styrelsens mening bör uppföras å ordinarie stat. Stationsbiträdenas antal skulle därigenom behöva ökas till 63.

Ökat antal stationsbiträden.

Begynnelseavlöningarna för de sålunda föreslagna nya biträdande ordinarie tjänsterna vid trafikdistrikten och stationerna belöpa sig till:

för 3 kontrollörer av 2:dra lönegraden à 3,400	kronor 10,200: —
» 8 telegrafister à 1,260	» 10,080: —
» 3 vaktföreståndare à 1,260	» 3,780: —
» 35 interurbantefonister à 960	» 33,600: —
» 1 stationsbiträde	» 900: —
eller tillhopa	kronor 58,560: —.

Häriifrån avgå avlöningar till tre assistenter med förslagsvis beräknat	» 8,700: —,
vadan återstår en ökning med	kronor 49,860: —.

Ytterligare ökas anslagsbehovet för den biträdande ordinarie personalens vid trafikdistrikten och stationerna avlöande, till följd av avlöningsreglementets bestämmelser om uppflyttning i högre avlöningsklass efter intjänandet av erforderligt antal tjänstår, med

.....	kronor 60,715: —
-------	------------------

och sammanlagda ökningen av anslagen i fråga uppgår således till

.....	kronor 110,575: —.
-------	--------------------

Arvoden
till extra
ordinarie
tjänstemän.

I fråga om anslaget för arvoden till extra ordinarie tjänstemän, vikariatsersättning m. m. vid trafikdistrikten och stationerna anför styrelsen, att från detta anslag utbetalts:

under år 1909	kronor 2,074,386: —
» » 1910	» 2,104,217: —
» » 1911	» 2,221,987: —
» » 1912	» 2,321,340: —
» » 1913	» 2,606,008: —.

Utgifterna från förevarande anslag äro beräknade till 2,620,000 kronor för år 1914 och 2,900,000 kronor för år 1915. För år 1916 anser styrelsen sig böra upptaga detta anslag till 3,110,000 kronor, motsvarande en ökning med 210,000 kronor. Härvid har, säger styrelsen, även hänsyn tagits ej mindre till den minskade utbetalningen från detta anslag, som bliver en följd av ovan föreslagna överflyttandet till ordinarie stat av en del nuvarande extra ordinarie befattningar, än även till den ökade utbetalningen från anslaget, som föranledes av betjänandet av nya radiotelegrafstationer, vilkas utförande styrelsen föreslagit i sin den 23 september 1914 avlåtna skrivelse angående anslag till utgifter

för kapitalökning. Styrelsen har nämligen tänkt sig, att tills vidare och intill dess tillräcklig erfarenhet på området vunnits, den personal, som erfordras för skötseln av statens radiotelegrafstationer, skulle utgöras av ordinarie telegrafpersonal med radiotelegrafutbildning. Till denna personal skulle utöver avlöningen utbetalas extra arvoden, vilkas storlek torde framdeles efter förslag av styrelsen fastställas av Kungl. Maj:t. De sålunda till radiotelegraftjänstgöring uttagna tjänstemännens befattningar skulle under tiden uppehållas av extra ordinarie tjänstemän. Snart nog, tillägger styrelsen slutligen, torde emellertid radiotelegrafpersonalen böra sättas på ordinarie stat.

På grund av vad sålunda anförts har styrelsen i 1916 års stat upptagit anslagen för trafikdistrikten och stationerna till sammanlagt 5,868,450 kronor eller 325,205 kronor högre belopp än för år 1915 beräknats.

Telegrafstyrelsens förslag beträffande förhöjning av arvodet åt en telegrafinspektör från 2,500 kronor till 3,500 kronor innebär allenast tillämpning av riksdagens på Kungl. Maj:ts framställning nästlidet år fattade beslut i likartad fråga och har ej föranlett erinran från min sida. Departements-
chefen.

De förändringar i avlöningsstaten för styrelsen, linjedistriktet, trafikdistriktet och stationerna, som styrelsen i övrigt föreslagit, äro sådana, som påkallas av verkets fortgående utveckling och hava ej givit mig anledning till anmärkning. Detta gäller även om de tre av styrelsen ifrågasatta kontrollörstjänsterna av 2:dra lönegraden; och tillåter jag mig, med hänvisning till vad ovan därom anförts, framhålla att styrelsens förslag i detta avseende står i god överensstämmelse med 1907 års sakkunnigas, av Kungl. Maj:t och riksdagen gillade förslag i fråga om dessa befattningshavare och deras arbetsuppgift.

I anslutning till vad telegrafstyrelsen anført om den ökning i anslaget till extra ordinarie tjänstemän, som påkallas av anordningen för radiotelegrafstationernas förseende med erforderlig personal, ber jag få meddela, att styrelsen i skrivelse den 6 november 1914 gjort framställning om särskilda radiotelegrafarvoden åt nämnda personal.

Styrelsen har därvid anført följande.

För närvarande äger telegrafverket endast en för allmän korrespondens upplåten radiotelegrafstation, nämligen den, som finnes utförd vid »Nya Varvet» utanför Göteborg. Inom kort skall en under anläggning varande radiotelegrafstation i Stockholms skärgård öppnas för allmän trafik. Styrelsen har därför ansett att, om ock tiden ännu ej vore

inne att föreslå definitivt fastställande av radiotelegrafpersonalens avlöningsförhållanden, det likväl blivit nödvändigt att provisoriskt ordna desamma genom särskilda arvodens beviljande i anslutning till vad i ovanberörda skrivelse den 23 september 1914 anförts. Den ökade utbildning samt den i visst hänseende mera krävande och ansvarsfulla tjänstgöring, som åligger radiotelegrafpersonalen, måste uppenbarligen honoreras genom höjda avlöningar.

Den ovannämnda radiotelegrafstationen i Stockholms skärgård skulle i administrativt hänseende anses såsom filialstation under Stockholms telegrafstation samt tills vidare betjänas av en assistent såsom föreståndare och fyra ordinarie eller extra ordinarie stationsbiträden, alla utbildade i radiotelegrafering. Å radiotelegrafstationen utanför Göteborg, vilken är filialstation under telegrafstationen i Göteborg, har tjänstgöringen till en början varit ordnad på annat sätt, till följd av att inom telegrafverket icke då funnits tillgång till erforderligt antal tjänstgörande med radiotelegrafutbildning samt att marinen kunnat till förfogande ställa ett antal gnistmän, vilka såväl biträtt vid stationens skötsel som ock därstädes fullbordat sin utbildning i radiotelegrafering. Då emellertid telegrafstyrelsen numera kan av telegrafverkets egen personal avstå tillräckligt stort antal personer för tjänstgöring å stationen samt gnistmän från marinen åtminstone icke för närvarande torde kunna kommanderas dit, har styrelsen för avsikt att även å Göteborgs radiotelegrafstation ordna tjänstgöringen på samma sätt som vid stationen i Stockholms skärgård. I den mån sådant kan vid ökning i trafiken eller av annan anledning erfordras, skulle ovan angivna antal assistenter och stationsbiträden ökas.

Enligt styrelsens åsikt bör avlöningen till den å radiotelegrafstationerna tjänstgörande personalen tills vidare ordnas så, att såväl assistent som stationsbiträde, ordinarie eller extra ordinarie, behåller sin avlöning såsom sådan jämte förekommande dyrortstillägg och hyresbidrag, samt därutöver tillerkännes ett radiotelegrafarvode å 600 kronor per år för assistent och 360 kronor per år för stationsbiträde. Assistent, som förestår station, skulle därjämte uppbära filialstationsföreståndare tillkommande arvode enligt § 18 i avlöningsreglementet för tjänstemän vid telegrafverket med högst 200 kronor för år. Sammanlagda avlöningen skulle då för den å de ovannämnda radiotelegrafstationerna anställda personal bliva: för assistent lägst 2,580 och högst 4,700 kronor; för assistent, som förestår station, lägst 2,780 och högst 4,900 kronor; för ordinarie stationsbiträde lägst 1,620 kronor samt högst vid placering i Stockholms skärgård 2,153 kronor och vid placering vid Göteborg 2,203

kronor (skillnaden beroende av olika stort hyresbidrag); samt för extra ordinarie stationsbiträde lägst 1,086 och högst 1,350 kronor.

På grund av vad sålunda anförts har telegrafstyrelsen i underdå- nighet hemställt, att Kungl. Maj:t täcktes förklara, att till den å tele- grafverkets radiotelegrafstationer anställda personal skall tills vidare utgå särskilt radiotelegrafarvode med 600 kronor för år till assistent och 360 kronor för år till ordinarie eller extra ordinarie stationsbiträde.

Det av styrelsen sålunda framlagda förslaget har icke syntts mig giva anledning till anmärkning. Emellertid torde detsamma icke böra bliva föremål för Kungl. Maj:ts beslut utan att hava delgivits riksdagen.

Vad beträffar den av styrelsen ifrågasatta ökningen av anslaget till extra ordinarie tjänstemän, vilken i viss mån betingas av personalbehovet vid radiotelegrafstationerna, läser densamma, enligt vad jag övertygat mig om, ehuru avsevärd, icke medgiva någon jämkning.

4. Verkstaden.

Beträffande verkstaden anför styrelsen, att anslagen för detta ändamål till följd av avlöningsreglementets bestämmelser om uppflyttning i högre avlöningsklass efter intjänande av därför erforderligt antal tjänstår i 1916 års stat upptagas till 50,880 kronor eller *400 kronor högre belopp än för år 1915.*

5. Särskilda anslag.

I fråga om utgifterna från anslaget för *uppbördsprovision* meddelar styrelsen, att de uppgått till:

under år 1909	kronor 195,476
» » 1910	» 203,588
» » 1911	» 209,835
» » 1912	» 221,031
» » 1913	» 228,790.

Anslaget är i 1914 och 1915 års stater upptaget till 235,000 respektive 242,000 kronor. I medeltal har den årliga ökningen utgjort omkring 8,300 kronor. Styrelsen föreslår därför, att för år 1916 an-

slaget upptages till 250,000 kronor eller 8,000 kronor högre än för år 1915 beräknats.

Då utgifterna från anslaget för *felräkningspenningar* under år 1913, det första år, under vilket de i viss mån förändrade bestämmelserna rörande felräkningspenningar varit gällande, belöpt sig till 19,701 kronor och felräkningspenningarna endast mycket långsamt ökas, anser styrelsen anslaget böra för år 1916 beräknas till allenast 2,000 kronor högre än enligt 1915 års stat eller till 20,000 kronor.

De från och med år 1913 fastställda nya grunderna för utbetalning av *hyresbidrag* hava, enligt vad styrelsen meddelar, medfört en ökning av summan utbetalda hyresbidrag från 127,107 kronor år 1912 till 155,891 kronor år 1913. För år 1914 blev anslaget, innan ännu kännedom vunnits om huru nyssnämnda nya grunder skulle komma att verka, beräknat till 147,000 kronor, och för år 1915 är det upptaget till 158,000 kronor. I 1916 års stat anser styrelsen anslaget böra upptagas till 160,000 kronor. Styrelsen har därvid jämväl tagit hänsyn till att för vissa av de ovan föreslagna nya ordinarie befattningarna utgår hyresbidrag.

Även föreskrifterna rörande *dyrortstillägg* äro nya från och med år 1913. Styrelsen meddelar, att under nämnda år inalles 199,622 kronor utbetalades i dyrortstillägg. För åren 1914 och 1915 är anslaget för detta ändamål upptaget till 210,000 respektive 219,000 kronor. Styrelsen har beräknat, att under år 1916 skulle anslaget behöva ökas med allenast 2,000 kronor utöver vad 1915 års stat angiver och således nu upptagas till 221,000 kronor. Hänsyn har härvid tagits till, att dyrortstillägg åtnjutes av vissa utav de föreslagna nya befattningarna.

Till *beklädnad* har under senaste åren använts:

år 1909	kronor 132,703
» 1910	» 109,699
» 1911	» 143,734
» 1912	» 146,887
» 1913	» 157,066.

Anslaget för detta ändamål har i 1914 års stat upptagits till 140,000 och i 1915 års stat till 150,000 kronor. Med hänsyn till den under senare åren fortgående utgiftsstegringen anser styrelsen anslaget för år 1916 icke böra sättas lägre än till 170,000 kronor, utgörande 20,000 kronors ökning mot vad för år 1915 beräknats.

Även utgifterna från anslaget för *sjukvård och begravningshjälp* stiga år från år. De hava utgjort:

år 1909	kronor 18,146
» 1910	» 29,880
» 1911	» 35,928
» 1912	» 44,397
» 1913	» 49,749

samt äro beräknade till 45,000 kronor för åren 1914 och 1915. Med ledning av erfarenheten från de sista åren har styrelsen för år 1916 föreslagit anslaget höjning med 15,000 kronor till 60,000 kronor.

Beträffande anslaget för *belöningar, studieresor och gratifikationer åt tjänstemän*, vilket anslag i motsats mot de övriga särskilda anslagen icke är förslagsanslag, föreslår styrelsen, att det för år 1916 upptages till oförändrat belopp, 15,000 kronor.

Summan av de utav styrelsen sålunda föreslagna *ökningarna å de särskilda anslagen uppgår till 49,000 kronor*, vadan dessa anslag, som i 1915 års stat äro uppförda med 847,000 kronor, vid bifall till förslaget böra för år 1916 upptagas till 896,000 kronor.

Mot styrelsens förslag beträffande utgiftsposterna till verkstaden och särskilda anslag har jag intet att erinra. *Departements-
chefen.*

1915 års avlöningsstat slutar å ett belopp av kronor 7,573,985: —.

Här ovan av mig föreslagna ökningar utgöra:

å anslagen för telegrafstyrelsen	kronor	1,450
» » » linjedistriktet	»	16,290
» » » trafikdistriktet		
	och stationerna	» 325,205
» » » verkstaden	»	400
» de särskilda anslagen	»	49,000

eller tillhopa med » 392,345: —.

1916 års avlöningsstat kommer alltså att sluta å kronor 7,966,330: —.

B. Övergångsstat.

Anslagen under denna rubrik uppgå enligt 1915 års stat till 28,440 kronor. Styrelsen meddelar, att å övergångsstaten numera kvarstå endast fyra ordinarie och fyra extra ordinarie tjänstemän hos styrelsen samt två ordinarie tjänstemän vid linjedistriktet, vilkas sammanlagda avlönings-

belopp äro för år 1916 beräknade till 30,900 kronor, samt att härifrån endast avgå under avlöningsstaten upptagna avlöningar till belopp av 7,000 kronor.

Övergångsstaten för år 1916 bör alltså sluta å 23,900 kronor, utgörande 4,540 kronor lägre belopp än för år 1915.

Styrelsen meddelar vidare, att den alltsedan år 1908 i staterna under rubriken *C. Indragningsstat* upptagna tjänsteman numera avlidit.

Det hittills under denna rubrik upptagna beloppet av 5,500 kronor bör alltså utgå ur staten.

C. Pensions- och understödsstater.

Anslaget för *livräntor och understöd* är i 1915 års stat upptaget till 22,392 kronor. Enär dels telegrafstyrelsen efter avgivandet av sitt förslag till stat för år 1915 beviljat livräntor å sammanlagt 600 kronor åt fem i telegrafverkets tjänst anställda personer, som skadats i arbetet, dels ock två innehavare av årliga understöd å tillsammans 570 kronor numera avlidit, borde anslaget för år 1916 upptagas till ett med 30 kronor förhöjt belopp. Härförutom föreslår emellertid styrelsen nu en ökning för år 1916 med tillhoppa 5,915 kronor för beviljande av årliga understöd åt sex personer ävensom av ökat understöd åt en person.

Av den förut vid optiska telegrafen tjänstgörande personalen kvarstå i extra tjänst hos telegrafverket numera endast två personer, nämligen *tillförordnade föreståndaren för Vara telegrafstation Charles Frithiof Julius Nordström* och *tillförordnade föreståndaren för Vinga telegraf- och signalstation Anton Petrus Hansson*. Båda äro födda år 1848 och komma således under år 1915 att hava uppnått den högsta för ordinarie tjänstemän vid telegrafverket stadgade pensionsålder av 67 år. Med anledning härav har telegrafstyrelsen ansett sig böra utverka rätt för dem till årligt understöd från och med det de finnas böra avgå ur tjänst.

Nordström antogs den 1 april 1858 till extra optisk telegrafist å rikets västra kust och förordnades år 1861 till föreståndare för optiska telegrafstationen å Stigbergsåsen samt år 1864 till telegrafist vid optiska telegrafinrättningen å Nya Varvet. Åren 1871 och 1872 genomgick han nedre avdelningen av Chalmerska slöjdvadningen i Göteborg och godkändes jämväl vid inträdesprövning till övre avdelningen, men måste till följd av bristande medel härefter avbryta sina studier. Under sommartiden åren 1873, 1874, 1875, 1877 och 1878 biträdde *Nordström* vid

telegrafarbeten inom södra distriktet såväl vid yttre arbeten och kabelreparationer som ock vid inredningar av nya och flyttningar eller om-inredningar av äldre telegrafstationer. Sedan de sista optiska telegrafstationerna å västkusten år 1881 indragits, erhöll Nordström anställning såsom föreståndare för elektriska telegraf- och signalstationen å Vinga. Därefter har Nordström på egen begäran år 1899 förflyttats till sin nuvarande befattning såsom tillförordnad föreståndare för telegrafstationen i Vara. Denna station, som har icke mindre än 16 underordnade telefonväxelstationer, har numera nått den omfattning, att uppbörden därstädes under år 1913 uppgått till 43,652 kronor. Då Nordström avgår, kommer stationen att förestås av kvinnlig kommissarie av 5:te lönegraden. Nordström åtnjuter sedan år 1912 den för kvarstående optisk personal i telegrafverkets tjänst medgivna högsta avlöning av 2,700 kronor för år jämte fri bostad.

Hansson antogs till extra optisk telegrafist den 1 april 1862 med tjänstgöring vid stationen å Nya Varvet. Den 1 juni 1864 befordrades han till ordinarie optisk telegrafist vid stationen i Marstrand. Under tiden 1 december 1866—1 april 1867 tjänstgjorde *Hansson* såsom tillförordnad optisk korporal å Vinga, men återgick sedan till Marstrand, där han tjänstgjorde till denna stations indragning år 1871, varefter han förblev telegrafist å Vinga, till dess denna station indrogs år 1881. Därefter var han anställd såsom biträde vid elektriska telegrafstationen och signalstationen å Vinga, vilken stations tillförordnade föreståndare han blev år 1903. Vinga station, som icke har någon telefonrörelse, är ur uppbördssynpunkt mindre betydande, men såsom telegraf- och signalstation av stor vikt för sjöfarten samt fiskarbefolkningen. *Hanssons* avlöning är numera bestämd till 2,500 kronor per år jämte rätt till fri bostad.

Såväl Nordström som *Hansson* hava under bådas ovanligt långa tjänstgöringstid, utgörande den 1 april 1915 för Nordström 57 år och för *Hansson* 53 år, städse visat nit och redlighet vid fullgörandet av dem anförtrodda uppdrag samt, ehuru de icke avlagt de för vinnande av kommissariebefattning vid telegrafverket föreskrivna kunskapsprov, likväl ådagalagt förmåga att till överordnades belåtenhet fullgöra de med stationsföreståndarbefattning förenade göromål. För sin långvariga och pliktrogna verksamhet hava de ock, Nordström år 1908 och *Hansson* år 1911 av Kun. Maj:t tilldelats medalj i guld med inskrift: »För nit och redlighet i rikets tjänst».

Telegrafstyrelsen, som utgår från att Nordström och *Hansson*, oaktat den mindre betydande skillnaden i årsinkomster och tjänstgöringstid,

böra tillerkännas rätt till lika stort årligt understöd i all synnerhet som Hansson, därest han kvarstår i tjänst, givetvis kommer att uppnå samma slutavlöning som Nordström, föreslår, att understödsbeloppen bestämmas till 2,000 kronor. Till jämförelse anför styrelsen, att linjemästare av 1:sta lönegraden vid telegrafverket, vilka dock intaga lägre tjänsteställning än föreståndare för station och vilkas slutavlöning är densamma som den för den kvarstående optiska personalen, hava pensionsunderlag till belopp av 1,900 kronor. Visserligen, säger styrelsen, hava Nordström och Hansson icke varit i tillfälle att genom avgifters erläggande till telegrafverkets pensionsinrättning själva bidra till sitt pensionerande, men å andra sidan hava de under år 1915 uppnått sju års högre levnadsålder än som är stadgad såsom linjemästares pensionsålder samt 22 respektive 18 års längre tjänstgöringstid. För jämförelses skull erinrar telegrafstyrelsen jämväl om att vid 1911 års riksdag understöd till belopp av 2,600 kronor beviljades åt den från enskilt telefontät övertagne ingenjören Carl August Taberman, vilken vid tiden för pensionens beviljande var 67 år och uppbar 4,000 kronors avlöning samt, inberäknat den tid han varit anställd i det enskilda telefontätet, innehade 25 tjänstår.

Föreståndaren för Svenljunga växeltelefonstation Karl Mauritz Michael Nyberg är född den 12 september 1838 och således nu 76 år gammal. Nyberg har varit föreståndare för växelstationen i Svenljunga allt sedan år 1888, då stationen anlades av enskilda personer. I telegrafverkets tjänst har han varit anställd sedan den 1 juli 1894, då nämnda station övergick i telegrafverkets ägo. Enligt vad vederbörande telegrafkommisarie intygat, har Nyberg skött sin föreståndarbefattning utan anmärkning och på ett fullt tillfredsställande sätt. Hans inkomster från telegrafverket har under senaste åren belöpt sig till omkring 900 kronor jämte fri bostad, som torde böra uppskattas till 150 kronor. Nyberg läser hava en årsinkomst av 475 kronor dels från en donation och dels såsom livränta från enskilt håll. Han har inga anförvanter, från vilka bidrag till hans uppehälle, om så skulle erfordras, kan förväntas. Telegrafstyrelsen, som föreslår, att Nyberg tillerkännes ett årligt understöd av 500 kronor, har emellertid fäst uppmärksamheten vid att genom det sålunda föreslagna understödets beviljande skulle, därest icke understödet kan anses tillfyllest motiverat av Nybergs höga ålder, skapas ett prejudikat för telegrafverkets vidkommande. Nyberg har nämligen icke varit anställd hos telegrafverket i annan form än genom *kontrakt* om förestående av växelstationen i Svenljunga mot viss ersättning, beräknad efter antalet telefonledningar, som ingått till stationen, samt antalet

telefonsamtal och telegram, som befordrats genom densamma, varförutom fri bostad åtnjutits av honom. Hans ställning gent emot telegrafverket är således, anför styrelsen, fullständigt densamma, som en föreståndare för lantpoststation intager gent emot postverket. I detta verks driftkostnadsstater finnes upptaget ett fast årligt anslag å 20,000 kronor under rubriken »understöd m. m. åt personer, som äro eller varit anställda vid postverket eller anlåtats i dess ärenden». Från detta anslag äger generalpoststyrelsen, med Kungl. Maj:ts medgivande, utbetala årligt ålderdomsunderstöd till lantpoststationsföreståndare, som varit medelst personligt kontrakt anställd och avgått från sin befattning efter att hava tjänstgjort minst 25 år, därest den avgångne, såsom det ursprungligen hette, »visas vara i behövande omständigheter» eller, såsom föreskriften numera lyder, »befinnes vara i behov av understöd». Understödet belopp får icke överstiga två tredjedelar av det arvode, som senast utgått från postverket. Rättvisan lärer då fordra, fortsätter styrelsen, att växelstationsföreståndare vid telegrafverket skall, under samma förutsättningar som gälla beträffande lantpoststationsföreståndare, undfå ålderdomsunderstöd. Då enligt tidigare beslut av Kungl. Maj:t och riksdagen anställning i tjänst hos enskilt telefontät, som sedermera övertagits av telegrafverket, skall räknas vederbörande tillgodo såsom tjänstår, äro nämnda förutsättningar för handen beträffande Nyberg. I avseende å beloppet skulle, enligt den för lantpoststationsföreståndare gällande bestämmelsen, understödet kunna uppgå för Nyberg till högst omkring 600 kronor, motsvarande två tredjedelar av hans till cirka 900 kronor belöpande avlöning, den fria bostadens värde oberäknat. Då emellertid enligt styrelsens mening anledning icke synes förefinnas att tillerkänna Nyberg högre understöd än de kvinnliga växelstationsföreståndarna, vilka varit i tjänsteställning hos telegrafverket anställda, hitintills plägat erhålla, samt en växelstationsföreståndare torde hava mindre göromål med uppbörd än en poststationsföreståndare, har styrelsen stannat vid att föreslå understödet till ovan angivna belopp av 500 kronor.

Skrivbiträdet Freja Jaquette Jansson är född den 27 mars 1854, antogs i Borås telefonförenings tjänst år 1882 och övergick i telegrafverkets tjänst den 1 juli 1900, då nämnda telefonförenings nät inköptes av telegrafverket. Hon har vid telegrafverkets station i Borås icke kunnat biträda vid telefonväxeltjänsten utan sysselsatts med skrivgöromål och räkningsarbete. På grund av sin ålder kan Jansson, trots god vilja och intresse, icke längre prestera den kraft och energi i arbetet, att hon kan anses göra samma nytta som ett skrivbiträde med full arbetsduglighet. Hennes avlöning utgår med det för skrivbiträde vid station av Kungl.

Maj:t bestämda högsta beloppet, 900 kronor per år. Janssons man, vilken var föreståndare för Borås telefonförenings centralstation, avled den 31 juli 1908. Hon har tre barn i livet, vilka i någon mån lära kunna bidra till moderns försörjning. Själv har hon intet kapital eller andra inkomster än från telegrafverket, och det anses uteslutet att hon, som lider av fetthjärta samt nervositet, skulle kunna förtjäna något till sitt uppehälle efter det hon entledigats ur telegrafverkets tjänst. Då Jansson, räknat från tiden för inträdet i det sedermera av telegrafverket övertagna enskilda telefontätets tjänst, har 32 tjänstår, anser telegrafstyrelsen, att hon bör tillerkännas det till extra ordinarie telefonister och skrivbiträden i allmänhet utgående årliga understöd av 500 kronor.

Lokaltelefonisten Maria Eleonora Haglund är född den 14 april 1855 samt antogs år 1885 till telefonist i Hedemora stads enskilda telefontät. Då detta i september 1894 övergick i telegrafverkets ägo, inträdde hon i telegrafverkets tjänst och har allt hitintills på ett fullt oklanderligt sätt skött sin telefonisttjänst. För omkring 20 år sedan skildes hon från sin man, vilken är poliskonstapel, men hon åtnjuter ej något underhåll från honom. Av sina sju barn läser hon efter avskedstagandet icke kunna förvänta något bidrag till uppehållet, ej heller äger hon något sparad kapital eller andra inkomster än från telegrafverket. Haglunds avlöning utgår för närvarande med det för lokaltelefonist stadgade högsta beloppet eller 840 kronor för år. Styrelsen anser, att hon i likhet med Jansson bör vid avskedstagandet tillerkännas årligt understöd till belopp av 500 kronor.

Under åberopande av vad i generalpoststyrelsens underdåniga förslag till stat för postverkets driftkostnader under år 1916 anförts i fråga om årligt understöd från post- och telegrafverken åt *maskinisten* vid dessa verks fastighet i Sundsvall *Johan Petter Forsgren*, föreslår styrelsen, att av nämnda till 500 kronor upptagna understöd 47 % eller 235 kronor måtte få utgå av telegrafverkets medel.

I det för 1914 års senare riksdag framlagda förslaget till stat för telegrafverkets driftkostnader under år 1915 hade Kungl. Maj:t, i enlighet med telegrafstyrelsens framställan, upptagit, bland andra, *linjearbetaren Lars Nordin* till erhållande av årligt understöd å 300 kronor. Riksdagen anförde härom, att riksdagen ansett det kunna ifrågasättas, huruvida icke beloppet av understödet, betraktat såväl i och för sig som ock i förhållande till de i övrigt föreslagna understödsbeloppen, kunde anses väl knappt tillmätt. Nordin, som innehade 29 tjänstår och, innan han år 1912 erhöll sjukledighet, hade en årsavlöning av omkring 1,050

kronor samt hade en orkeslös hustru att försörja, skulle nämligen ej erhålla högre årligt understöd än en samtidigt till understöds erhållande föreslagen städerska, som endast 18 år varit anställd i telegrafverkets tjänst och åtnjutit en högsta avlöning av 420 kronor samt ej hade någon försörjningsplikt. Riksdagen, som fann sänkning av det sistnämnda understödet ej böra ske, fann sig emellertid vid det förhållandet, att någon framställning om högre understöd åt Nordin icke gjorts, böra bifalla vad Kungl. Maj:t i förevarande avseende föreslagit.

Telegrafstyrelsen anför i sin föreliggande skrivelse, att styrelsen, som givetvis önskar kunna bereda så högt understöd som möjligt åt plikttrogna personer i verkets tjänst, då de av ålder eller sjuklighet måste lämna densamma, av riksdagens berörda uttalande funnit sig föränlåten att nu hemställa, att understödet åt Nordin måtte ökas med 180 kronor och alltså bestämmas till 480 kronor eller samma belopp, som exempelvis år 1909 tillerkänts arbetsledaren F. H. Nilsson, vilken då var 52 år gammal, varit 30 år i telegrafverkets tjänst, uppburit en under senaste åren till 975 kronor minskad avlöning samt genom sjukdom blivit oförmögen att försörja sig och sin familj.

Därest vad styrelsen sålunda föreslagit rörande nya och ökade årliga understöd bifalles, bör anslaget för livräntor och understöd i 1916 års stat upptagas till 28,337 kronor.

Enligt det för telegrafverkets pensionsinrättning gällande reglemente av den 17 juni 1908 skall *telegrafverkets ständiga bidrag till pensionsinrättningen* för personalens pensionerande utgöra 1½ procent av det Sverige tillkommande telegrafporto. Då styrelsen enligt särskild underdånig skrivelse den 23 september 1914 beräknat inkomsterna av telegrafrörelsen för år 1916 till 2,700,000 kronor, varav 100,000 kronor dock utgöra andra inkomster än telegramporto, bör ifrågavarande bidrag för år 1916 upptagas till förslagsvis 39,000 kronor eller 2,250 kronor högre belopp än i 1915 års stat.

Det fasta årliga anslaget till telegrafverkets pensionsinrättning, vilket måste höjas i den mån, nya ordinarie tjänster inrättas, är i 1915 års stat upptaget till 204,013 kronor. Därest styrelsens här ovan återgivna framställningar om uppförande å ordinarie stat från och med år 1916 av en del nya tjänster bifallas, skulle detta medföra vissa förhöjningar i anslaget från och med år 1916. Under förutsättning emellertid, att de av telegrafstyrelsen i underdånig skrivelse den 14 november 1913 föreslagna ändringarna i nådiga reglementet för telegrafverkets pensionsinrättning bliva av Kungl. Maj:t stadfästade, anser styrelsen att, såvitt

beräkningar hitintills hunnit göras, ökning av nu ifrågavarande anslag för år 1916 icke erfordras.

Telegrafverkets bidrag till dess änke- och pupillkassa utgör enligt 1915 års stat 22,015 kronor, vilket belopp för envar av de i 1916 års stat upptagna 24 nya manliga tjänsterna bör ökas med 27 kronor 50 öre men åter minskas med samma belopp för envar av de tre till indragning föreslagna assistenttjänsterna, eller således i allt ökas med 578 kronor. Anslaget är därför i förslaget utfört med 22,593 kronor.

Anslaget till *fyllnadspensioner*, i 1914 års stat upptaget till 90,000 kronor och i 1915 års stat till 108,000 kronor, synes styrelsen, under förutsättning jämväl av bifall till nyssnämnda underdåniga framställning om ändring i pensionsreglementet, behöva för år 1916 beräknas till 115,000 kronor, innebärande en ökning från år 1915 med 7,000 kronor. Till jämförelse nämner styrelsen, att utbetalningarna från anslaget uppgått till:

år 1909	kronor	70,475
» 1910	»	79,941
» 1911	»	85,780
» 1912	»	94,512
» 1913	»	102,647.

Summan av anslagen å 1915 års pensions- och understödsstater utgör kronor 393,170: —.

Enligt vad ovan anförts bör för år 1916 ökning ske:

å anslaget för livräntor och understöd

med kronor 5,945: —

» » » telegrafverkets ständiga bidrag till pensionsinrättningen

med » 2,250: —

» » » bidrag till telegrafverkets änke- och pupillkassa med ...

» 578: —

» » » fyllnadspensioner med

» 7,000: —

eller tillhoppa med kronor 15,773: —.

vadan pensions- och understödsstaterna i 1916 års

statförslag utförts med kronor 408,943: —.

Vad angår frågan om pension åt stationsföreståndarna Nordström och Hansson synas mycket talande skäl föreligga för beredande av årligt understöd åt dem. I likhet med telegrafstyrelsen anser jag och rättvist och lämpligt, att de erhålla lika stora understöd. Beträffande det av telegrafstyrelsen föreslagna beloppet kan man ju ställa sig i viss mån tveksam, huruvida icke detsamma med hänsyn därtill, att Nordström och Hansson ej haft att erlægga några pensionsavgifter, är väl högt beräknat. Anställer man en jämförelse med det av styrelsen åberopade fallet Taberman, finner man, att den honom tillerkända pensionen utgjorde ej fullt $\frac{2}{3}$ av hans avlöning, under det att det föreslagna pensionsbeloppet för Nordström och Hansson möjligen kan anses överstiga $\frac{2}{3}$ av deras avlöning, beroende dock på till vilket belopp man taxerar av dem åtnjuten förmån av fri bostad. Betingelserna i de särskilda fallen synas mig emellertid ej lika. Taberman hade under en del av sin tjänstetid varit anställd i ett enskilt telefonnät och hade vid sin pensionering allenast 25 tjänstår, medan såväl Nordström som Hansson under hela sin tjänstgöringstid varit anställda i statens tjänst och därtill så länge som respektive 57 och 53 år. Beträffande åter jämförelsen med linjemästare av första lönegraden, torde den omständigheten, att dessas pensionsunderlag utgör 1,900 kronor, icke vara av någon avgörande betydelse, då de intaga en lägre tjänsteställning än stationsföreståndare, i vilken sistnämnda egenskap Nordström och Hansson under en lång följd av år tjänstgjort, den förre till och med så lång tid som 34 år. I betraktande av den sällsynt långvariga och plikttrogna verksamhet, som Nordström och Hansson utövat i telegrafverkets tjänst och för vilken telegrafstyrelsen i sin framställning närmare redogjort, samt med hänsyn till det vackra vitsord, styrelsen lämnat om dem, anser jag, att man i förevarande undantagsfall kan fränse från de rent principiella betänkligheterna. Något prejudikatfall, medförande konsekvenser för framtiden, kan detta icke bliva, då Nordström och Hansson äro de sista kvarstående tjänstemännen från den optiska telegrafens tid. Denna omständighet synes mig värd särskilt beaktande vid frågans bedömande. Väger man samtliga dessa omständigheter emot varandra, finner jag mig böra tillstyrka, att det av styrelsen föreslagna understödsbeloppet, 2,000 kronor, tilldelas vardera av dem.

Beträffande föreståndaren för Svenljunga växeltelefonstation K. M. M. Nyberg, vilken allenast genom kontrakt är anställd vid telegrafverket, har telegrafstyrelsen påpekat, att tillerkännandet av understöd åt honom allenast innebär beredande av en förmån, som redan tillkommer de i postverkets tjänst på liknande sätt anställda personer. Vad understödets

belopp vidkommer, synes mig detsamma, såsom telegrafstyrelsen föreslagit, lämpligen böra sättas till 500 kronor.

Åt skrivbiträdet F. J. Jansson och lokaltelefonisten M. E. Haglund hava föreslagits årliga understöd med för dylika fall under de senare åren vanligt belopp, 500 kronor. Mot styrelsens förslag i denna del har jag intet att erinra.

I avseende å maskinisten J. P. Forsgren hänvisar jag till vad jag i samband med anmälandet av förslaget till driftkostnadsstat för postverket för år 1916 anfört om understöd åt honom.

Mot förslaget att linjearbetaren L. Nordins understöd höjes med 180 kronor till 480 kronor har jag intet att invända.

Vad angår övriga poster under pensions- och indragningsstaterna hava de ej heller givit mig anledning till anmärkning. Med anledning av vad telegrafstyrelsen anför om ett av styrelsen väckt förslag till ändringar i reglementet för telegrafverkets pensionsinrättning ber jag emellertid få upplysa följande. Styrelsens ifrågavarande förslag är framlagt i underdåniga skrivelser den 14 november 1913 och den 7 augusti 1914, däri styrelsen anhållit om fastställelse å de föreslagna ändringarna i reglementet. En av de sålunda föreslagna ändringarna åsyftar, att för vissa kategorier av tjänstemän vid telegrafverket bereda lindring uti de i många fall synnerligen höga avgifterna för egen pensionering. Komme sådan lindring till stånd, skulle detta hava till följd, att den på telegrafverket fallande andelen av pensionskostnaderna skulle bliva något förhöjd. Ändringen komme nämligen att medföra, att fyllnadspensionen, som bestrides av telegrafverkets medel, komme att utgöra större del av pensionen än vad för närvarande är fallet. Telegrafstyrelsens ifrågavarande framställning blev remitterad till de av chefen för finansdepartementet jämlikt nådigt bemyndigande tillkallade sakkunniga för verkställande av utredning, huruvida och på vilka grunder en centralisering av pensionsanstalter, understödda av staten, lämpligen må kunna genomföras. Dessa sakkunniga hava avgivit utlåtande i ärendet, men jag är ännu icke i tillfälle att underställa det föreliggande förslaget Kungl. Maj:ts prövning, enär det befunnits nödigt att verkställa ytterligare utredning i ärendet, särskilt i fråga om den ökade kostnad för statsverket ett bifall till styrelsens framställning skulle medföra. Sådan utredning har påbörjats, men är ännu icke avslutad.

D. Omkostnadsstat.

Bland anslagen under denna rubrik, vilka alla äro förslagsanslag, möter först anslaget för *stationers och linjers underhåll*. För detta ändamål hava utgivits:

år 1909	kronor	2,383,689: —
» 1910	»	2,571,416: —
» 1911	»	2,813,996: —
» 1912	»	2,914,581: —
» 1913	»	3,312,013: —.

I staterna för åren 1914 och 1915 är anslaget upptaget till 3,100,000 respektive 3,325,000 kronor, vilka belopp uppenbarligen icke komma att förslå. För år 1916 föreslår styrelsen anslagets bestämmande till 275,000 kronor högre belopp än för år 1915 eller således till 3,600,000 kronor. Att styrelsen tilltror sig att kunna begränsa ökningen till nämnda summa, beror delvis därpå att styrelsen, på sätt nedan säges, föreslagit upp-tagandet av två nya utgiftstitlar å sammanlagt 107,000 kronor, varifrån skola bestridas utgifter, som åtminstone till övervägande del nu avföras under titeln stationers och linjers underhåll.

Anslaget för *fastigheter*, vilket anslag förekom första gången i staten för år 1914 och då upptogs till 200,000 kronor samt för år 1915 höjts till 220,000 kronor, anser styrelsen icke behöva för år 1916 beräknas till mer än 160,000 kronor eller således 60,000 kronor lägre belopp än för år 1915. Visserligen ligger det i sakens natur, anför styrelsen, att utgifterna för underhåll av telegrafverkets i allmänhet under senare åren färdigblivna fastigheter komma att stiga under de närmaste åren liksom ock att färdigställandet av nya fastigheter kommer att medföra ökning i uppvärmnings- och övriga kostnader för fastigheterna, men å andra sidan torde hyresinkomsterna från dem komma att under år 1916 stiga till sådant belopp, att ovan angivna nettoutgift icke överskrides.

Styrelsen anmäler i detta sammanhang, att bland de arbeten, som under år 1916 skulle bekostas från ifrågavarande anslag, även är en mindre tillbyggnad till telegrafverkets fastighet i Nässjö. Å telefonstationen därstädes, vilken allt sedan år 1902 varit inrymd i verkets nämnda fastighet, har nämligen rörelsen nu ökats så, att en utvidgning av telefonlokalerna är nödig. Byggnadens arkitekt, professorn Lallerstedt, har uppgjort förslag till husets tillbyggnad med en ny telefonsal. Kostnaden härför samt för en del nödvändiga förändringar i samband därmed, uppgående enligt kostnadsförslag till 11,500 kronor, skulle visserligen synas böra bestridas av anslag till utgifter för kapitalökning. Men då byggnaden är av trä och enligt Lallerstedts åsikt undergått sådan värdeminskning, att fastigheten även efter tillbyggnaden icke har högre värde än det ursprungliga, nu bokförda värdet av 21,079 kronor

54 öre, anser styrelsen riktigast, att de nu föreslagna ändringarna utföras för anslag till driftkostnader under förevarande titel.

I anslaget för *förhyrda lokaler*, för åren 1914 och 1915 upptaget till 230,000 kronor, anser sig styrelsen icke behöva föreslå någon förhöjning.

Under rubriken *mark- och takhyror m. m.* föreslår styrelsen ett nytt anslag, som för år 1916 beräknats till 75,000 kronor. De utgifter, som det här är fråga om och som hittills utbetalts under rubriken stationers och linjers underhåll, utgöra hyresersättningar till enskilda för upplåtande av plats dels för telefon- och telegrafstolpar och dels för stativ och andra fästen för trådar och kablar å hustak och väggar m. m. Styrelsen har ansett önskligt, att dessa utgifter redovisas särskilt, på det att övervakande av deras storlek skall lättare försiggå och utgifterna kunna påföras de särskilda lokalnätens driftkostnader.

I 1914 och 1915 årens stater är för första gången uppfört särskilt anslag för *förråden*, belöpande sig till 100,000 kronor för vardera året. Sedan styrelsen nu kunnat komma till större insikt om, till vilka belopp förrådskostnaderna uppgå, anser styrelsen nödigt, att för år 1916 öka anslaget med 50,000 kronor till 150,000 kronor.

De ständigt om ock ej så hastigt växande utgifterna för *eldning, belysning och städning av tjänstelokaler* äro för åren 1914 och 1915 beräknade till 250,000 respektive 260,000 kronor. Då utgifterna för detta ändamål redan under år 1913 uppgått till 258,473 kronor, föreslår styrelsen för år 1916 en förhöjning med ytterligare 10,000 kronor till 270,000 kronor.

Under ny titel: *motordrift m. m.* har styrelsen upptagit ett anslag å 32,000 kronor. Från detta anslag skulle utbetalas utgifter för drift av elektriska motorer och laddningsmaskiner å stationerna, drift av signalapparater och dylikt. Dessa utgifter hava hittills avförts dels huvudsakligen under titeln stationers och linjers underhåll, dels ock såsom belysningskostnader. Då utgifterna i fråga förut varit av ringa omfattning, har styrelsen icke tidigare ansett sig böra upplägga särskilt konto för dem, men de moderna telefonstationerna med centralbatteri hava ökat utgifterna för motordrift i avsevärd grad och för radiotelegrafstationerna blir ifrågavarande utgiftspost av stor betydelse.

Anslaget för *stationsinventarier* anser styrelsen böra bibehållas oförändrat vid 100,000 kronor, men i anslaget för *verktygsinventarier* föreslår styrelsen höjning från 70,000 till 80,000 kronor, alldenstund utgifterna härför under år 1913 stigit till 67,911 kronor.

Styrelsen föreslår vidare uppförande av ett särskilt anslag med titel *tullumgälder m. m.* och anför i detta avseende följande.

Sedan Kungl. Maj:t den 9 juni 1911 utfärdat ny tulltaxa att träda i kraft den 1 december samma år samt därigenom med tull belagts vissa för telegrafverket behövliga, förut tullfria varor, hemställde telegrafstyrelsen i underdånig skrivelse den 10 oktober 1912, att Kungl. Maj:t täcktes föreslå riksdagen medgiva, att för telegrafverkets behov erforderliga varor finge tullfritt i riket införas, samt att i sammanhang med beslut därom föreskrift måtte lämnas om, att telegrafstyrelsen vid bedömning av leveransanbud eller eljest vid inköp av varor för telegrafverkets räkning skulle beträffande utländsk vara förfara så, som om tull skolat erläggas för densamma. Ett av de viktigaste motiven för denna styrelsens framställning var följande. Inom statens affärsdrivande verk torde i allmänhet förfaras så, att belöpande tullavgifter för från utlandet upphandlade inventarier tilläggas dessa inventariers värde och betalas liksom inventarierna själva från anslag till utgifter för kapitalökning. Då de affärsdrivande verkens anslag till utgifter för kapitalökning såsom regel utgå från av staten i utlandet upplånade medel, under det att tullavgifter redovisas såsom egentliga statsinkomster under rubriken: skatter, blir således följd den, att staten årligen upplånar medel för att nästan omedelbart i stor utsträckning återfå dem såsom skatteinkomster. Om hänsyn toges till samtliga de affärsdrivande verken, skall det säkerligen visa sig att de belopp, varom fråga är, stiga till sådan höjd, att ett fortsättande på denna väg kan leda till allvarliga statsfinansiella olägenheter. Enbart för telegrafverket uppgå nämligen tullumgålderna, enligt vad i berörda underdåniga skrivelse beräknats, till omkring 88,500 kronor per år och enligt vad nu kan antagas till omkring 100,000 kronor om året.

Styrelsens ifrågavarande framställning mötte motstånd såväl från Sveriges industriförbund i en den 12 november 1912 till Kungl. Maj:t ingiven skrivelse som ock från de i ärendet hörda myndigheterna, nämligen generaltullstyrelsen och kommerskollegium, och har något beslut i anledning av styrelsens framställning ännu ej, såvitt styrelsen har sig bekant, meddelats.

För att åtminstone för telegrafverkets vidkommande råda bot för ovan berörda olägenhet, har styrelsen funnit sig nu böra föreslå, att i

telegrafverkets driftkostnadsstat uppföres ett särskilt anslag med titel: tullumgälder m. m. å 100,000 kronor, varifrån tullavgifter samt hamnavgifter, som telegrafverket har att erlägga för från utlandet inköpta varor, skulle bestridas. Detta skulle medföra, att nämnda avgifter icke vidare komma att utgå från telegrafverkets anslag till utgifter för kapitalökning och ej heller att belasta telegrafverkets kapitalkonto. Härigenom skulle man, säger styrelsen, visserligen komma i strid med den av Sveriges industriförbund i dess nyssnämnda skrivelse såsom riktiga angivna principen, att de statens affärsdrivande verk, som konkurrera med enskild verksamhet, böra såvitt möjligt arbeta under samma ekonomiska förutsättningar som den enskilde. Ett avvikande från denna princip befarar industriförbundet skola förr eller senare leda därhän, att statens tekniskt-ekonomiska verksamhet komme att giva skenbart goda ehuru kanske i verkligheten mindre tillfredsställande resultat. Då emellertid statens affärsdrivande verk redan i ett annat viktigt hänseende, berörande just kapitalkontot, frångått nämnda princip, i det att såsom regel inga årliga nedskrivningar av kapitalet verkställas av dem, synes det styrelsen vara av desto större vikt för staten att icke öka verkens disponerade kapital med erlagda tull- och hamnavgifter. Styrelsen anmärker slutligen, att den av industriförbundet till förekommande av den utav telegrafstyrelsen påpekade finansiella olägenheten föreslagna utvägen, nämligen att tullavgifter, som betalas av statens verk, skulle av tullverket särskilt redovisas och även i riksstaten föras särskilt för att användas till avbetalning å statsskulden, icke kan bringa rättelse i det förhållandet, att staten nu faktiskt årligen upplånar större belopp än som erfordras. Icke kan det, tillägger styrelsen, vara skäl att fortsätta därmed, endast för att söka vinna likställighet med den enskilda affärsverksamheten, från vilken statens affärsverksamhet, såsom industriförbundet självt påpekar, ändock i åtskilliga hänseenden skiljer sig, bland annat därutinnan att statens verk äro fria från erläggande av skatter.

De belopp, som avförts under rubriken *blanketter, skrivmaterialier, tryckningskostnad m. m.*, hava växlat i storlek synnerligen mycket under de senaste åren, såsom av följande tablå framgår:

under år 1909.....	kronor 320,373
» » 1910.....	» 197,557
» » 1911.....	» 274,359
» » 1912.....	» 237,905
» » 1913.....	» 355,835.

För åren 1914 och 1915 är anslaget för ifrågavarande ändamål upptaget till 295,000 kronor. Den höga siffran för år 1909 och den betydliga minskningen för år 1910 äro enligt styrelsens uppgift beroende väsentligen därav, att styrelsen under förstnämnda år förskottade ett stort belopp för utgivande av en post- och telegrafortförteckning, vilket förskott under år 1910 återbetaltes av generalpoststyrelsen. Den minskade utbetalningen under år 1912 härleder sig delvis av vissa då införda förändringar med rikstelefonkatalogen. Att anslaget i så hög grad anlåtats under år 1913, beror i största mån därpå, att under detta år inköptes och betalades papper för två årgångar av rikstelefonkatalogen. Då utgifterna för katalogen år för år ökas och för år 1916 uppskattas till omkring 180,000 kronor, är en förhöjning av anslaget nödvändig, men anser styrelsen densamma kunna begränsas till 25,000 kronor, vadan anslaget är i statförslaget för år 1916 upptaget till 320,000 kronor.

Upphävandet genom nådigt brev den 26 maj 1911 av den för statens civila verk gällande särskilda taxa för transporter på statens järnvägar har föranlett betydligt större ökning av telegrafverkets *frakt- och transportkostnader* än styrelsen förut haft anledning antaga. Då dessa kostnader under år 1913 belöpt sig till 112,033 kronor, anser styrelsen för år 1916 böra beräknas 120,000 kronor för detta ändamål eller således 20,000 kronor högre belopp än för de närmast föregående åren.

Även anslaget för *postavgifter* tarvar någon förhöjning, förslagsvis med 5,000 kronor eller till 70,000 kronor. Postavgifterna uppgingo under år 1912 till 60,554 och under år 1913 till 68,306 kronor.

Ingen ändring föreslås i anslaget för *reskostnads- och traktamentsersättning*.

Omkostnaderna för *telegrafverkets undervisningsanstalt* hava sedan år 1910 varit stadda i jämn stegring, beroende dels på behovet av tätare och större lärokurser för tillgodoseendet av verkets krav på ökat antal personal, dels ock på anordnandet av lärokurser i radiotelegrafi, vilket även nödvändiggjort anskaffandet av undervisningsmateriel för detta ändamål. Från år 1910 hava utgifterna fördubblats och utgjorde under år 1913 38,011 kronor. Då någon minskning i utgifterna icke är att under närmaste åren förvänta, utan snarare en fortgående stegring torde komma att inträffa, har styrelsen för år 1916 upptagit anslaget med ett till 50,000 kronor förhöjt belopp.

Sveriges bidrag till underhåll av telegrafunionens internationella byrå i Bern belöper sig ungefär till det i senaste årets stat upptagna beloppet av 3,000 kronor, och anser styrelsen därför någon ändring i anslaget ej böra ske.

Till räntor erfordras, såvitt styrelsen nu kan beräkna, under år 1916 ett belopp av, inflyttna räntor frånräknade, 34,000 kronor, till vilket belopp det i 1915 års stat upptagna beloppet av 32,000 kronor alltså bör höjas.

Vad slutligen angår posten *diverse utgifter*, vilken i 1915 års stat upptagits till 58,905 kronor, måste för år 1916 en höjning ske, alldestund utgifterna redan under år 1913 stigit till 68,860 kronor. För jämnande av driftkostnadsstatens slutsumma har styrelsen, som finner anslaget böra beräknas till omkring 75,000 kronor, i sitt statförslag utfört detsamma med 76,827 kronor.

Departements-
chefen.

Telegrafstyrelsens förslag att under omkostnadsstaten upptaga två nya titlar, *mark- och takhyror m. m.* samt *motordrift m. m.*, vilka komma att omfatta utgifter, som beträffande den förra helt och hållet och beträffande den senare till största delen hittills bokförts under titeln stationers och linjers underhåll, synes ägnat att skänka ökad överskådlighet och reda åt driftkostnadsstaten.

Ehuru sålunda utgifter till beräknat belopp av över 100,000 kronor komma att avlyftas från titeln *stationers och linjers underhåll* föreslår styrelsen en ökning under densamma med 275,000 kronor eller från 3,325,000 kronor, som beräknats för år 1915, till 3,600,000 kronor, vilken höjning följaktligen rätteligen utgör omkring 375,000 kronor. Till förklaring av denna avsevärda ökning har styrelsen meddelat, att ifrågasvarande anslag till stationers och linjers underhåll under de 5 sista åren överskridits med följande belopp, nämligen:

år 1909	med	233,689	kronor,
» 1910	»	321,416	»
» 1911	»	313,996	»
» 1912	»	314,581	» och
» 1913	»	512,013	» .

Att de för åren 1914 och 1915 för ifrågasvarande ändamål beviljade anslagen likaledes komma att avsevärt överskridas, anser styrelsen uppen-

bart, när det för år 1914 upptagna beloppet 3,100,000 kronor, är 212,013 kronor lägre än den verkliga utgiften under år 1913 samt även 1915 års anslag icke överstiger utgifterna under år 1913 med mera än omkring 13,000 kronor. Under de fem åren 1909—1913 har årliga ökningen i de verkliga utgifterna från anslaget belöpt sig till i medeltal 185,665 kronor. Med utgång från den verkliga utgiften under år 1913 skulle alltså kunna antagas, att kostnaderna för stationers och linjers underhåll skulle komma att stiga till 3,497,678 kronor under år 1914, 3,683,343 kronor under år 1915 och 3,869,008 kronor under år 1916. Då likvisst utgifterna under år 1913 till följd av särskilda förhållanden voro högre än eljest i normala fall samt, såsom förut antytts, omkring 100,000 kronor skulle för år 1916 utgå under nya utgiftstitlar, anser styrelsen det sannolikt, att det av styrelsen föreslagna beloppet, 3,600,000 kronor, skall, såvitt på förhand är möjligt att beräkna, komma att ganska nära motsvara det verkliga behovet. Med hänsyn till vad styrelsen sålunda upplyst och då det ligger i sakens natur, att utgifterna för nu ifrågakvarande ändamål måste stegras i samma mån som telegrafverkets verksamhet utvidgas, torde den föreslagna höjningen få anses erforderlig.

Styrelsen har vidare föreslagit, att kostnaderna för en mindre tillbyggnad till telegrafverkets fastighet i *Nässjö* skulle bestridas av de under titeln fastigheter upptagna medel. Då arbetet under de av styrelsen omförmälda förhållandena ur bokföringssynpunkt snarare lär vara att betrakta såsom underhåll än som nybyggnad, synes förslaget icke innebära någon avvikelse från gällande grunder för riksstatens uppställning. För min del har jag därför icke funnit anledning till erinran mot detsamma.

Vad anslaget till *tullumgälder* angår, är telegrafstyrelsens i ovan omförmälda skrivelse den 10 oktober 1912 gjorda framställning om tullfrihet vid import av varor för telegrafverkets behov ännu beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

I anledning av den utav telegrafstyrelsen nu gjorda framställningen i detta ämne har Sveriges industriförbund i en den 17 november 1914 till Kungl. Maj:t ingiven skrift anfört följande:

»I underdånig skrivelse till Kungl. Maj:t den 23 september 1914 angående förslag till stat för telegrafverkets driftkostnader under år 1916 har telegrafstyrelsen ånyo upptagit till behandling frågan om tullavgifterna för av telegrafverket importerade varor.

Då telegrafstyrelsen år 1912 hemställde, att för telegrafverkets behov erforderliga varor finge tullfritt införas till riket, tillät sig Sveriges Industriförbund i underdånig skrivelse den 12 november 1912 framhålla de betänkligheter, som

från industribåll göra sig gällande mot en dylik åtgärd. Likaså avstyrkte generaltullstyrelsen och kommerskollegium telegrafstyrelsens framställning.

Telegrafstyrelsen har, då dess förra framställning icke föranledde någon åtgärd, nu i stället gjort framställning om att erlagda tullavgifter icke måtte inräknas i telegrafverkets utgifter för kapitalökning eller belasta verkets kapitalkonto utan att i verkets driftkostnadsstat uppföres ett särskilt anslag med titel: *tullumgälder m. m.* å 100.000 kronor, varifrån tullavgifter samt hamnavgifter, som telegrafverket har att erlagga för från utlandet inköpta varor, skulle bestridas.

Till en början vill Industriförbundet framhålla nödvändigheten av att vid fastställande av det värde, med vilket en inköpt vara skall debiteras ett konto, i värdet inräknas samtliga kostnader, som drabbat densamma. Endast i sådant fall kan full jämförbarhet vinnas mellan svenska och utländska varor. Det synes orimligt, att — som telegrafstyrelsen önskar — kostnaderna för en viss förnödenhetsartikel skulle bestridas från tvenne anslag, om den är köpt i utlandet, och från ett anslag, om den är svensk, samt att i förra fallet kostnaderna endast delvis skulle belasta kapitalkontot. Under sådana förhållanden skulle det kunna ligga i telegrafverkets intresse att vid fall av lika totalkostnader i större utsträckning upphandla utländska varor, enär därigenom kapitalkontot icke stegrades i samma grad och vinstresultatet bleve högre än om svenska varor uppköptes.

Vad beträffar den allmänna principen att statens affärsdrivande verk, som konkurrera med enskild verksamhet, böra såvitt möjligt arbeta under samma ekonomiska förutsättningar som den enskilde, så finnes intet skäl, att, ehuru principen ej torde kunna fullständigt genomföras, ytterligare frångå densamma på sätt telegrafstyrelsen föreslagit. I stället borde för de verk, där så ej redan sker, årliga avskrivningar av kapitalet verkställas för att alltmera närma sig affärsmässiga principer vid bokföringen. Kvar står dock fortfarande friheten från skatt till stat och kommun. Men icke böra väl nämnda brister i överensstämmelsen med den enskilda verksamheten tagas som förevändning för ytterligare avvikelser från affärsmässiga principer inom ett statens affärsdrivande verk.

Det är så mycket viktigare att här berörda förhållanden noga beaktas, som det nu för tiden ofta föres på tal, att staten i allt större utsträckning borde övertaga produktionen. Som bevis för ändamålsenligheten av en dylik anordning anföres, att staten redan nu med ekonomisk framgång driver industriell och annan affärsverksamhet. Det är för bedömande av denna viktiga fråga givetvis av betydelse, att de årsvinster, som statens affärsdrivande verk redovisa, äro verkliga vinster och ej sådana, som uppstått genom räntefrihet å nedlagt kapital, genom att avskrivningar ej verkställts, genom att särskild ersättning för tullumgälder m. m. erhållits, genom skattefrihet o. s. v.

I sammanhang med telegrafstyrelsens behandling av denna fråga kan Förbundet icke underlåta att vända sig mot styrelsens yttrande, att staten nu faktiskt årligen upplånar större belopp än som erfordras. Om man nämligen antog, att av upplånade medel en million kronor inflöte i tullkassan från statens affärsdrivande verk, skulle, därest de nämnda verken beviljades tullfrihet för importerade varor, de beräknade tullinkomsterna minskas med en million kronor och en brist uppstå i statsinkomsterna, som givetvis måste täckas från annat håll och i så fall antagligen med lånemedel. Resultatet skulle alltså bliva, att visserligen en million kronor mindre behövde upplånas för telegrafverkets behov men att i stället en million kronor behövde anskaffas för andra statsutgifter på grund av de minskade tullinkomsterna. Statens behov av lånemedel skulle följaktligen icke förändras genom de av telegrafstyrelsen föreslagna åtgärderna.»

Med stöd av vad sålunda anförts, har förbundet hemställt, det Kungl. Maj:t täcktes lämna telegrafstyrelsens förevarande framställning utan avseende.

Till en början må framhållas, att den sålunda väckta frågan icke kan bedömas såsom en endast telegrafverket berörande angelägenhet utan i själva verket kräver att behandlas likformigt för samtliga statens affärsdrivande verk. Det gäller sålunda att i allmänhet taga ställning till frågan, hur de affärsdrivande verkens tullumgälder skola behandlas.

Telegrafstyrelsens nu föreliggande förslag berör närmast bokföringen av de tullumgälder, som ett affärsdrivande verk för närvarande är skyldigt att erlägga för sådan från utlandet införd materiel, som är avsedd för verkets anläggningar och övriga nyanskaffningar och som sålunda ingår i verkets fasta kapital. Det synes uppenbart, att så länge sådana tullumgälder erläggas, de i varje fall icke kunna bokföras såsom verkets driftkostnader. Då ifrågavarande materiel överhuvud icke har något med driftkostnaderna att skaffa, skulle en bokföring av densamma påvilande tullumgälder såsom driftkostnader endast komma att låta verkets driftkostnader synas högre än de i verkligheten äro. Härav skulle den föreställningen eventuellt kunna uppkomma, att verkets drift vore mindre ekonomisk än driften av motsvarande enskilda verk. Givetvis skulle också en sådan bokföring nedsätta verkets beräknade räntabilitet. Den fördel verket kunde tänkas hava därav, att dess kapitalkonto ej belastades med ifrågavarande tullkostnader, kunde i allmänhet endast efter lång tids förlopp komma att balansera denna minskade räntabilitet.

Då de ifrågavarande tullumgåldernas upptagande i driftkostnadsstaten sålunda under alla omständigheter måste betraktas såsom en oriktig bokföring, har jag icke funnit mig kunna tillstyrka telegrafstyrelsens förslag i denna form. Fastmer har jag ansett böra fasthållas, att om ett affärsdrivande verk överhuvud skall erlägga tull för de artiklar det inför till förökande av sitt kapital, dessa tullumgälder måste bokföras på verkets kapitalkonto. Mot ett sådant förfarande synes icke heller från bokföringssynpunkt någon berättigad invändning kunna göras. Verkets kapitalkonto är nämligen avsett att utvisa värdet av verkets tillgångar efter de pris, som råda inom landet, vilka pris ju i allmänhet måste anses innesluta jämväl tullavgifter för importerad materiel. Till det på sådant sätt beräknade kapitalet måste hänsyn tagas, då det för bedömande av verkets ekonomiska bärkraft gäller att avgöra, i vad mån det i företaget nedlagda kapitalet förräntats. Varje försök att på något sätt borträkna erlagda tullavgifter från verkets kapitalkonto skulle leda

till att detta kapitalkonto icke bleve fullt jämförligt med motsvarande privata affärers.

Dessutom torde ett sådant borträknande av erlagda tullavgifter från verkets kapitalkonto aldrig kunna konsekvent genomföras; en mängd materiel levereras alltid till statens affärsdrivande verk från enskilda producenter eller handlande inom landet. Det pris, som det affärsdrivande verket då erlägger, omfattar tydligen också tull för materiel, som den enskilde producenten infört, och dessa tullavgifter måste alltså komma att ingå i verkets kapitalkonto. Att någon mindre del av de kostnader, som debiteras ett affärsdrivande verks kapitalkonto, visar sig hava tillflutit statsverket såsom en inkomst, lärer för övrigt aldrig kunna undvikas, även om tullbeskattningen alldeles lämnas ur sikte. För tillförsel av materiel till sina anläggningar kan verket exempelvis ha haft att betala frakt till statens järnvägar, vilken frakt då till någon del utgjort en vinst för statsverket, som icke destomindre måst bokföras på det affärsdrivande verkets kapitalkonto.

I fråga om hamnavgifter kommer särskilt i betraktande, att dessa till väsentlig del äro att uppfatta såsom ersättning för verkliga kostnader, vilka, ekonomiskt sett, utgöra en nödvändig del av kapitalvärdet av ifrågavarande anläggningar.

Tänker man sig, att en förändring nu genomfördes i syfte att för framtiden frigöra ett affärsdrivande verks kapitalkonto från tullavgifter, som kunna komma att erläggas, skulle en sådan anordning — under förutsättning att verket från längre tid tillbaka betalt tullavgift för sina importerade varor — medföra, att verkets nya anläggningar i kapitalkontot komme att upptagas till lägre värde än de äldre, att med andra ord bokföringen av äldre och nyare tillgångar icke bleve fullt jämförlig. Verket skulle alltså hava att förränta ett kapital, som delvis innehölle tullomkostnader, delvis icke. För telegrafverkets vidkommande skulle detta dock icke gälla i vidare mån, enär, enligt vad telegrafstyrelsen upplyst, den enda vara, som telegrafverket i större omfattning importerar, nämligen kablar, först under år 1912 tullbelades. Och för äldre tid tillbaka, före 1880-talet, lära alla verks kapitalkonton hava varit fria från tullavgifter, ett förhållande, som ju dock icke förringar slutsatsernas riktighet.

Av vad nu sagts torde framgå, att tullavgifter, vilka erlagts för varor, som importeras till förökande av ett affärsdrivande verks realkapital, med fullt fog kunna debiteras verkets kapitalkonto, och att någon förändring med avseende på bokföringen i sådant hänseende alltså icke är påkallad. Men de nu anförda skälen synas också avgö-

rande för den vidare frågan, huruvida ett statens affärsdrivande verk över huvud taget bör betala tull enligt gällande taxa för sin import. När riksstatsreformen ställde vissa verk utanför statsverket och betecknade dem såsom affärsdrivande verk, avsågs därmed, bland annat, att dessa verk skulle i avseende å sina driftresultat bli i möjligaste mån jämförliga med privata affärsföretag.

Fördenskull ligger synnerlig vikt därpå, att beräkningen av det disponerade kapitalets värde för statens affärsdrivande verk sker efter samma grunder, som måste gälla för privata företag. Telegrafstyrelsen har visserligen i sin skrivelse anfört, att denna princip redan frångåtts, nämligen så till vida, att såsom regel inga årliga nedskrivningar av kapitalet verkställas av de affärsdrivande verken, och att det därför vore av desto större vikt att icke öka verkets disponerade kapital med erlagda tull- och hamnavgifter. Härtill är att märka, att den regelbundna avsättning till »förnyelsefond», som inom ett par av de affärsdrivande verken — dock icke telegrafverket — äger rum, i själva verket motsvarar en årlig nedskrivning av det disponerade kapitalet. Inom de verk, där en dylik nedskrivning icke direkt utföres, bör verkets kapital likväl under alla omständigheter hållas uppe i sitt fulla värde därigenom, att de för ändamålet nödiga kostnaderna avskrivs såsom löpande underhållskostnader, ett förfaringssätt som också tillämpas inom telegrafverket. Detta åskådliggöres också genom vad telegrafstyrelsen i sin skrivelse anfört rörande sättet för bekostande av en tillbyggnad till telegrafverkets fastighet i Nässjö. Då denna tillbyggnad anses böra utföras för anslag till driftkostnader, betyder ju detta i verkligheten, att å den gamla byggnaden en nedskrivning sker med motsvarande belopp, d. v. s. något över hälften av det bokförda värdet. Riksstatsreformen har avsett, att varje affärsdrivande verk skulle genom åtgärder av nu anfordrad art uppehålla sitt kapital i oförändrat värde. Skulle i sådant avseende inom något verk tilläventyrs något hava blivit eftersatt, bör givetvis rättelse härutinnan ske. En nedskrivning av nya anläggningars värde genom ett avförande av tullavgifter kan ju aldrig råda bot på eventuellt förefintliga fel av nämnda art.

De affärsdrivande verkens skyldighet att erlægga tull enligt gällande taxa för av dem införda artiklar är slutligen av praktisk betydelse med hänsyn till den inhemska industriens berättigade krav på visst företräde framför den utländska. Det torde vara tydligt, att om staten finner nödigt och nyttigt att på den enskilda marknaden inom landet bereda vissa inhemska industrier ett visst skydd mot utländsk konkurrens, staten icke gärna vid sin egen upphandling kan undandraga de ifråga-

varande industrierna samma skydd. En skyldighet för statens affärsdrivande verk att verkligen erlægga på importerade artiklar belöpande tull och upptaga sådana utgifter i kostnaderna för sina anläggningar och nyanskaffningar torde få anses som det naturligaste och säkraste medlet att tillförsäkra den inhemska industrien den företrädesbehandling, som den under nu rådande handelspolitiska system med fog kan göra anspråk på.

Några statsfinansiella olägenheter därav, att av staten inlånade medel omedelbart i form av tullumgälder skulle inbetalas till statsverket, d. v. s. överföras till ren inkomst, synas knappast vara för handen. I de fall då verket, såsom särskilt för telegrafverket är fallet, förmår att fullt förränta sitt bokförda kapital, bildar ju detta en tillgång, som till fullo balanserar den för anskaffning av motsvarande realkapital, inberäknat därå vilande tullavgifter, upptagna gälden. I övrigt äro de belopp, som tillföras statsverket i form av tullinkomster av nu nämnd art, relativt obetydliga och motvägas flerfaldigt av de belopp av skattemedel, som regelbundet pläga anslås till kapitalökning för de affärsdrivande verken.

I enlighet med den uppfattning, jag här utvecklat, torde det ifrågasatta anslaget till tullumgälder få utgå ur telegrafverkets driftkostnadsstat.

Summan av anslagen å 1915 års omkostnadsstat utgör kronor 4,948,905: —.

Häri har styrelsen nu föreslagit ökning:

av anslaget till stationers och linjers underhåll	med kr.	275,000: —
av anslaget till förråden	» »	50,000: —
» » » eldning, belysning och städning av tjänstelokaler...	» »	10,000: —
av anslaget till verktygsinventarier	» »	10,000: —
» » » blanketter, skrivmaterialier, tryckningskostnad m.m.	» »	25,000: —
av anslaget till frakt- och transportkostnader	» »	20,000: —
av anslaget till postavgifter	» »	5,000: —
» » » telegrafverkets undervisningsanstalt	» »	20,000: —
av anslaget till räntor	» »	2,000: —
» » » diverse utgifter	» »	17,922: —,

Transport kr. 434,922: — 4,948,905: —

Transport kr. 434,922: — 4,948,905: —
 varjämte, förutom anslaget till tullum-
 gälder, föreslagits följande nya anslag:
 till mark- och takhyror m. m. » 75,000: —
 » motordrift m. m. » 32,000: —.
 Summa ökning kr. 541,922: —.

Minskning har föreslagits å anslaget för
 fastigheter med » 60,000: —,
 vadan 1916 års omkostnadsstat ökas med kr. 481,922: —
 och alltså slutar å kr. 5,430,827: —.

Om vad jag sålunda föreslagit vinner godkännande, komma telegrafverkets driftkostnader för år 1916 att utgöra de belopp, som utvisas av följande tablå, vilken även innehåller jämförelse med den för år 1915 av riksdagen i enlighet med Kungl. Maj:ts därom avlätna proposition fastställda stat för telegrafverkets driftkostnader.

S t a t.	Belopp för år 1915.	Belopp för år 1916.	Ökning för år 1916.	Minskning för år 1916.
Avlöningsstat	7,573,985	7,966,330	392,345	—
Övergångsstat	28,440	23,900	—	4,540
Indragningsstat	5,500	—	—	5,500
Pensions- och undersstödsstater	393,170	408,943	15,773	—
Omkostnadsstat	4,948,905	5,430,827	481,922	—
Summor	12,950,000	13,830,000	890,040	10,040
			ökning 880,000	

Med återopande av vad jag sålunda anfört får jag hemställa, att Kungl. Maj:t täcktes föreslå riksdagen

dels medgiva, att envar av tillförordnade föreståndaren för telegrafstationen i Vara Charles Frithiof Julius Nordström, tillförordnade föreståndaren för telegraf- och signalstationen å Vinga Anton Petrus Hansson, telefonstationsföreståndaren Karl Mauritz Michael Nyberg, skrivbiträdet Freja Jaquette Jansson, lokal-

telefonisten Maria Eleonora Haglund, maskinisten Johan Petter Forsgren och linjearbetaren Lars Nordin må från och med månaden näst efter den, under vilken vederbörande entledigas från anställning vid telegrafverket, av telegrafverkets medel uppbära under sin återstående listid årligt understöd till belopp av, Nordström och Hansson 2,000 kronor, Nyberg, Jansson och Haglund 500 kronor, Forsgren 235 kronor och Nordin, utöver förut beviljat årligt understöd, 180 kronor, att utbetalas i den ordning, som gäller för fyllnadspensioner från telegrafverket;

dels ock godkänna bifogade förslag till stat för telegrafverkets driftkostnader under år 1916 samt bestämma telegrafverkets anslag för driftkostnader under samma år, förslagsvis, till 13,830,000 kronor, att utgå direkt av telegrafmedlen.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställd behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skulle avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Niklas A. Lindhult.

Bilaga A.

Förslag

till

Stat för telegrafverkets driftkostnader
under år 1916.

	K r o n o r.	
A. Avlöningsstat.		
1. Telegrafstyrelsen:		
<i>Chef:</i>		
Generaldirektören arvode	—	15,000
<i>Ledamöter:</i>		
3 byråchefer à 9,000 kronor förslagsvis	27,000	
2 fullmäktige à 3,000 » arvode	6,000	
Till en byråchef såsom generaldirektörens ställföreträdare arvode	1,000	34,000
<i>Byråtjänstemän:</i>		
Administrativa byrån: 1 sekreterare förslagsvis	4,600	
1 kamrer »	7,000	
1 sekreterare och aktuarie »	7,000	
1 huvudkassör »	5,000	
1 ombudsman »	6,000	
1 revisor »	6,000	
1 » »	6,000	
1 » »	5,500	
1 statistiker »	3,800	
Transport kr.	50,900	49,000

		K r o n o r		
	Transport	50,900	49,000	
Linjebyrån: 1 professor	förslagsvis	7,500		
1 byråingenjör	»	5,500		
1 förrådsintendent	»	6,000		
1 notarie	»	5,500		
1 linjeingenjör	»	4,600		
Trafikbyrån: 1 byråkontrollör	»	5,500		
1 föreståndare för undervisnings- anstalten	»	5,500		
1 aktuarie	»	6,000	97,000	
Biträdande tjänstemän:				
7 assistenter	förslagsvis	18,800		
1 föreståndare för katalogexpeditionen	»	2,400		
5 telegrafister	»	8,400		
18 kontorsskrivare	»	30,030		
6 vaktmästare	»	9,390		
Förste vaktmästare	arvode	200	69,220	
Arvoden till extra ordinarie tjänstemän, vikariatsersätt- ning m. m.	förslagsvis	—	56,000	271,220
2. Linjedistriktet:				
7 linjedirektörer	förslagsvis	52,000		
21 linjeingenjörer	»	114,800		
6 förrådsbokhållare	»	17,100		
7 kassörer av 1:sta lönegraden	»	13,380		
12 bokhållare	»	14,520		
10 linjemästare av 1:sta lönegraden	»	24,600		
26 » » 2:dra »	»	55,680		
44 linjeförmän » 1:sta »	»	75,120		
53 » » 2:dra »	»	75,990		
16 reparatörer » 1:sta »	»	21,690		
265 » » 2:dra »	»	354,900	819,780	
Arvoden till extra ordinarie tjänstemän, vi- kariatsersättning m. m.	»	—	60,000	879,780
	Transport	—	—	1,151,000

		K r o n o r.		
	Transport	—	—	1,151,000
3. Trafikdistrikten och stationerna:				
2	telefondirektörer förslagsvis	9,200		
1	telegrafdirektör av 1:sta lönegraden..... »	4,600		
3	telegrafdirektörer av 2:dra » »	12,600		
3	telegrafinspektörer à 3,500 kronor arvode	10,500		
1	» »	2,500		
14	kommissarier av 1:sta lönegraden..... förslagsvis	52,800		
16	» » 2:dra » »	53,470		
23	» » 3:dje » »	65,200		
17	» » 4:de » »	39,400		
36	kommissarier » 5:te » »	54,725		
40	» » 6:te » »	54,750		
24	» » 7:de » »	27,750	387,495	
Biträdande tjänstemän:				
7	kontrollörer av 1:sta lönegraden förslagsvis	33,200		
11	» » 2:dra » »	45,000		
125	assistenter »	362,850		
363	telegrafister »	562,710		
86	vaktföreståndare »	147,130		
2	kassörer av 1:sta lönegraden »	3,600		
14	» » 2:dra » »	20,400		
5	bokhållare..... »	6,420		
925	interurbantefonister..... »	1,106,285		
9	stationsförmän »	12,860		
63	stationsbiträden »	70,500	2,370,955	
	Arvodet till extra ordinarie tjänstemän, vikariats- ersättning m. m. »	—	3,110,000	5,868,450
4. Verkstaden.				
1	verkstadsdirektör arvode	12,000		
3	verkstadsingenjörer..... förslagsvis	18,500		
1	kontorschef »	4 200		
1	materialförvaltare »	3 800		
	Transport	38,500	—	7,019,450

		Kronor.		
	Transport	38,500	—	7,019,450
3 verkmästare.....	förlagsvis	11,000		
1 kassör av 1:sta lönegraden.....	»	1,380	—	50,880
5. Särskilda anslag.				
Uppbördsprovision	förlagsvis	250,000		
Felräkningspenningar	»	20,000		
Hysesbidrag	»	160,000		
Dyrortstillägg	»	221,000		
Beklädnad	»	170,000		
Sjukvård och begravningshjälp	»	60,000		
Belöningar, studieresor och gratifikationer åt tjänstemän ...		15 000	—	896,000
Summa för avlöningsstaten		—	—	7,966,330
B. Övergångsstat.				
(Förlagsanslag.)				
1. Telegrafstyrelsen.				
1 tjänsteman av 2:dra lönegraden		5,500		
3 tjänstemän » 1:sta » à 4,000 kronor		12,000		
Arvoden till extra ordinarie tjänstemän		8,200		
		25,700		
Avgår under A. Avlöningsstat upptagen avlöning		1,800	23,900	
2. Linjedistriktet.				
1 linjeingenjör		4,000		
1 materialvakt		1,200		
		5,200		
Avgå under A. Avlöningsstat upptagna avlöningar		5,200	—	23,900
C. Pensions- och understödsstater.				
Livräntor och understöd		—	28,337	
Bidrag till telegrafverkets pensionsinrättning, 1½ procent av den för året till 2,600,000 kronor beräknade telegraminkomsten.....	förlagsvis	39,000		
	tilläggsbelopp	204,013	243,013	
	Transport	—	271,350	7,990,230

	K r o n o r.		
Transport	—	271,350	7,990,230
Bidrag till telegrafverkets änke- och pupillkassa	—	22,593	
Till fyllnadspensioner, enligt bestämmelserna i kungl. brevet den 22 juni 1883	—	115,000	408,943
D. Omkostnadsstat.			
(Förslagsanslag.)			
Stationers och linjers underhåll	—	3,600,000	
Fastigheter	—	160,000	
Förhyrda lokaler	—	230,000	
Mark- och takhyror m. m.	—	75,000	
Förråden	—	150,000	
Eldning, belysning och städning av tjänstelokaler	—	270,000	
Motordrift m. m.	—	32,000	
Stationsinventarier	—	100,000	
Verktögsinventarier	—	80,000	
Blanketter, skrivmaterialier, tryckningskostnad m. m.	—	320,000	
Frakt- och transportkostnader	—	120,000	
Postavgifter	—	70,000	
Resekostnads- och traktamentsersättning	—	60,000	
Telegrafverkets undervisningsanstalt	—	50,000	
Sveriges bidrag till underhåll av telegrafunionens interna- tionella byrå i Bern	—	3,000	
Räntor	—	34,000	
Diverse utgifter	—	76,827	5,430,827
Summa utgifter för verkets drift	—	—	13,880,000

Anm. De befattningar, som äro angivna med *kursiv* stil, äro avsedda att i regel innehavas av kvinnliga tjänstemän.